Pühapäewal, 17. aug. 1930. nr. 191.

olledsh.
õetakse uusi õpilasi (kuulajaid ja
II kursusele. Eelkursus vastab
I kursus III klassile ja II kursus
kuni 25. augustini kolledshi juha-
s hariduse kohta ja tõendus töö
ainult neid, kes vanaduse või tee-
kkoolis.
(võib ka postiga saata) S. Kloostri
reedel kella 6—7 p. l. Juhataja
shi õpilasi, kes käesoleval pool-
mekirjast maha kustutati, uuesti
negu kolledshiga raamatu järele
senti). Postiga tellimisel saata
a üksikute ainete kuulamiseks.
vastav tunnistus.
ledshi juhataja: M. VALBE.

LUMEESTE SELTSI
use- ja käsitöö-
ITUS
a. seltsi näitusplatsil, Tallinna t. 3
ldatakse
a noorhobuste näitus.
näituse büroolt, Viljandist, Tallinna
155.
vastuvõtmine lõpeb 25. aug. s. a.

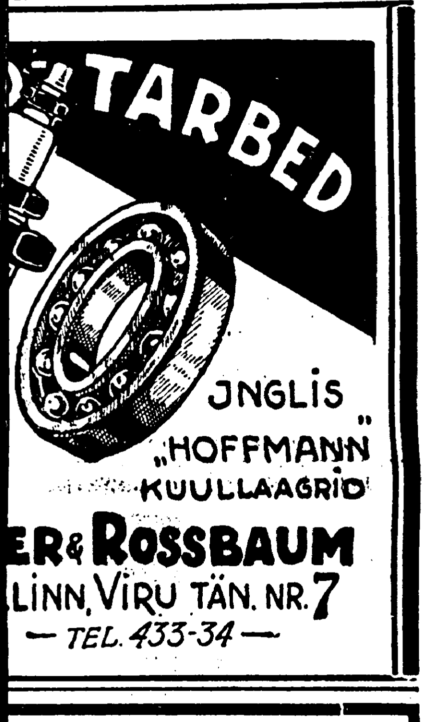
TARBED
JNGLIS
„HOFFMANN"
KUULLAAGRID
ER & ROSSBAUM
LINN, VIRU TÄN. NR. 7
— TEL. 433-34 —

riidev., keemiline puhastus ja
rpressimine
V. Pärnu mnt. 32
puhastatakse kõiksugu meester. ja nais-
, nagu ülikondi, kleite, mantleid jne.,
arutamata. Pressitakse ülikon-
d jne. Võtan ka vastu dekateerimist.
orralik, hinnad odavad.
nu! Sissekäik kellasepa uksest.

30 a. kell 12 antakse välja Rakveres,
suse ruumes, kinnisel
empakkumisel
mised tööd:
Narva teel km-il 72 raudbetoontruubi ehitus,
„ „ „ 79 kivitruubi ehitus,
„ „ „ 86 „ „
õsu „ „ 12 kivitruubi ehitus,
„ „ „ 13 „ „
alaste teel 4,0 m. avausega kivisilla ehitus,
djanka puusilla põhjalik ümberehitus.
e kindlustuseks tuleb ettevõtjal 10%
mmast sissemaksta. Tempelmaksustatud
nnistes ümbrikkudes tulevad ära anda
hitus-teedeosakonnale kuni pakkumiste
teateid saab ehitus-teedeosakonnast
kella 9—15.
Viru maavalitsus.

„Esmaspäeva" ja „Rahvalehe"
mbreid müüb TURIL, Viljandi tn. 8,
rgi kauplus. Tellimiste ja kuulutuste
e talituse hindadega.

Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12.
Peatoimetaja telefon nr. 82
Päewauudiste osakond „ 3-09
Kaugekõned „ 1-55
Toimetuse üldine „ 23-75
Trükikoda „ 6-67
Telefonid erakorterites:
Peatoimetajal Nõmme nr. 1-26
Toimetuse sekretäril „ 6-64
Päewauudiste osak. juh. „ 13-81
Ärijuhil „ 4-61

WABA MAA

Peatoimetaja Ed. Laaman.

Üksiknumber 5 senti.
Tellimise hind:
1 kuu postiga 1 kr. 50 s.
2 kuud „ 3 „ — „
3 „ „ 3 „ 70 „
4 „ „ 4 „ 90 „
5 „ „ 6 „ 10 „
6 „ „ 7 „ 30 „
Wälismaale 4 kr. kuus.
Aadressi muutmine 25 senti.
Tellimisi wõtawad wastu Eestis
kõik postkontorid ja lehetellimiste wastuwõtjad.

Kontor kuulutuste ja tellimiste äraandmiseks Pikk tn. 54 (wastu Olewiste kirikut). Telefon 3-40. Awatud kella 8—5. Ärijuhatus (tel. 3-53) ja arweosakond (tel. 3-40). Pikk tän. nr. 54-56, teisel korral. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l. Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.

Hinnata kaasanded:
Piltidega nädalaleht „Esmaspäew" — iga esmaspäew ja ärarebitaw wärwitrükis seinakalender.
Tarwitamata käsikirju ilma sellekohase soowita alal ei hoita.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste külgedel 5 senti mm. ühe weerul, lehe eesotsas 10 senti, tekstis: kuulutusekirjadega 12 senti ja tekstikirjaga 15 senti millim. Kohaotsimised — poole hinnaga. Kuulutused ära anda kella 12-ni ilmumise eelpäewal.

Nr. 192 (3518). Teisipäewal, 19. augustil 1930 a. 13. aastakäik.

Torm ja wihm laastasid maad.

Wõrtsjärwel uppus kaks kalameest ja üks Pärnu rannal. Põllud, metsad ja hooned kannatasid raskelt.

(Meie kirjasaatjalt traadited.)

Pühapäewal peale lõunat suurenew tuul tõi kaasa enesega õhtul kella 6—7 paiku tormi, mis oma ulatuselt läbistas kogu riigi. Tuulekiirus tõusis kohati kuni 10 pallini, nagu see oli Pärnus ja Haapsalus. Sisemaal tekitas torm suurt kahju põldudel, kus wili alaliste wihmade tõttu seisis koristamata. Wili ja rõugud on paisatud laiali, nii et waewalt sellest midagi asja saab. Raskesti on kannatanud aiad. Tormi tegewusest merel puuduwad weel esialgu lähemad teated. Wõrtsjärwel uppusid tormi tõttu kaks kalurit ja Tahkurannas üks, kuna suure tuulega triiwis Utria randa Nõukogude Wene kalurite mootorpaat nelja kaluriga.

Soome õhukaitseliidu lennuk „Pilwetär", mis pühapäewal ja esmaspäewal korraldas Tallinna kohal mõned lennud. Kuigi lennuk on warustatud nõrgajõulise mootoriga, sooritas ta pühapäewal päris kaelamurdwaid surmasõlmi.

Wõru-Petserimaa suurwee ja tormi wõimuses.

Jõed ja järwed üle kallaste tõusnud. Torm murdis puid ja purustas heinarõugud ja rukkihakid.

Wõrumaal, 18. aug. Wõru- ja Petserimaal ei ole enam mitmel nädalal ilusat ilma. Sajab alalõpmata, ükski päew ei möödu wihmasajuta. Alaliste sadude tõttu on suurem osa maaheina tegemata. Kohati wõtab ristikheingi alles weel wikatit. Rukis saadi küll lokku panna, kuid jäi põldudele hallidesse idanema. Rukkipekstuga on ainult kohati algust tehtud. Kokkuwõttes on põllupidajate seisukord pea sama halb kui suurtel ikaldusaastatel.

Kuid kõige suuremat kahju sünnitas põllupidajaile laupäewa öine ja pühapäewane

suur wihmasadu ja kõwa torm.

Laupäewa õhtul kella 11 paiku algas wihmawaling, mis kestis kõwa tuule saatel kuni umbes kella neljani hommikul. Wihmawaling oli niiwõrt tugew, et kõik kraawid ja ojad täitusid mõnekümne minuti jooksul ääreni weega. Kuna jõed ja järwed juba warematе wihmasadude tagajärjel wett täis olid, ei olnud weel ärajooksu ning pühapäewa hommikul olid kõik

madalamad põllud wee all,

rääkimata heinamaadest, kus juba waremgi heinakuhjad ja -saadud ujusid wees.

Isegi linnades tekkis wihmawalingu läbi päris uputusi. Wõrus muutus Kreutzwaldi tänaw kohati päris jõeks, kuna kanalisatsioon ei suutnud taewast sadawaid weehulki neelata. Ka mõned madalamad majahoowid täitusid weega. Tammula järw tõusis öö jooksul ligi 20 sm. Kuna Tammula weeseis ennemgi juba ligi 1 m. üle normaalpinna oli, siis pakub Tammula täielikku suurwee pilti; kõik supelusmajad on wee sees, paadisadam üleujutatud jne. Nii kõrge weeseis oli harilikult kewadelgi suurwee ajal.

Pühapäewa hommikul tõusis hiigla torm launis tiheda wihmasaju saatel. See jatkas öise wihmawalingu häwitustööd. Torm murdis hulgawiisi puid ja tegi weel suuremat häwitustööd põldudel.

Pühapäewa lõunapaiku

põllud pakkusid kurba pilti.

Torm oli kõik rukkihakid üksikute wihkudena nurmedele laiali pildunud. Ristikheinarõugud, mis peaaegu kõik weel sisse wedamata olid, on samuti kõige nelja ilmakaare poole laiali pillutud. Heinamaadel asuwad heinasaadud ja -kuhjad oli torm laiali lõhkunud ümbritsewasse weelainetusesse.

Suiwilja-põllud, mille koristamisega weel õieti algustki ei ole tehtud, on maha pandud. Kõige rohkem on kannatada saanud lina- ja kartulipõllud. Lina on just kui maha rullitud, nii et sellest kohati õiget saaki loota pole. Kartulipõllud seisawad madalamatel kohtadel täielikult wee all, mäenõlwakutel uhtus aga jällegi äge wihmawaling kartulid maa seest wälja.

Torm Peipsi järwel.

Praagal, 18. aug. Eile möllas Peipsil pöörane torm. Wasknarwa-Tartu ja Wööpsu-Tartu waheliste ühendust pidawad laewad „Taara" ja „Kungla" jõudsid kohale suure hilinemisega. Lainetus järwel oli niiwõrt tugew, et laewade pardad olid lainetest üle ujutatud. „Kunglal" lakkas Piirisaare piirkonnas rool töötamast ja laew oli kohati tormi wõimuses. Reisijad — wenelased — olid suurest tormist wallutatud — ja tegid aina ristimärgikesi oma usukombe kohaselt. Rannasadamaist ei olnud, peale Piirisaare, ühtki paati wastu tulnud, kuid ka Piirisaare paat ei jõudnud laewani, waid oli sunnitud suure lainetuse tõttu tagasi pöörama. Wähemad laewad, nagu „Torm", „Pikker", „Warrak", tulid Praagale Emajõe suhu warjule. Emajõel, Kikassaare kohal, ajas torm Tartu-Lääniste wahel ühendust pidawa auriku „Laine" madalikule. Kastres kiskus torm üle 30 palgiparwe lahti ja palgid ujuwad Emajõge pidi Peipsile. Palgid kuuluwad riigimetsatööstusele. Mehikoorma läheduses oli tormi wõimuses kaks suurt puulotja, milledel olid ankruketid katkenud, mille tõttu ähwardas madalikule paiskamine.

Suure tormi tõttu oli Emajõe suus nii suur weelang, et paadid kaldal jäid kuiwale ja jõgi ainult sängis jooksis. Sarnane madalwesi kestis tund, siis täitus uuesti jõgi.

Tormi mõjul pääsesid lahti Ahja ja Emajõelt 14.000 palki ning ujuwad Peipsi poole.

puhid. Kummuli paat leiti pool kilomeetrit eemal laipade leiukohast. Kuna samal öösel weel paljud kalurid järwele sõitsid, oletatakse teisigi õnnetusi.

Torm tegi Wiljandimaal palju kahju. Rukkihakid on laiali paisatud ja rõugud tehtud maatasa.

Haapsalu, 18. aug. Eile õhtul kella 7 paiku tõusis siin tugew torm, tuulekiirus tõusis 10 pallini. Tuul on wäga suurt kahju sünnitanud aedades ja puiestikkudes, murdes maha ja rüüstates puid.

Wõrtsjärwel hukkus tormis kaks kalurit.

(Traaditeel meie kirjasaatjalt.)

Wiljandi, 18. aug. Eile õhtul leiti Wõrtsjärwe põhjakaldal kahe meesterahwa laibad. Leidjateks olid Emajõe jõesuu muuli ehitustöölised. Uurimisel selgus, et uppunud on Rannu talunikud Gustaw Sihwer ja Woldemar Onikse. Mehed olid öösel läinud kalale, kuid keset järwe jäänud tormi kätte. Lained uhtusid paadi ümber, kuna mehed up-

Uputus Pärnus.

(Meie kirjasaatjalt traaditeel.)

Pärnu, 18. aug. Eile kella 3 paiku tõusis siin wali tuul, mille kiirus ulatus kohati 10 pallini. Wesi tõusis merel ja Pärnu jõel 2½ meetrit üle normaali. Wesi ujutas kogu supelraiooni üle, pannes lainetama ka Pärnu staadioni. Pärnu rannapargis on tuul murdnud palju puid. Supelmajad on täiesti häwinenud, lauad on kantud merde, kuna püsti on ainult waiad. Pärnu aastalaada puhul Wanasse Pärnusse püstitatud tsirkus „Colosseum" häwines tuulest täielikult. Maru lõi presentide alla, tõstis need üles ja paiskas kaugele, kuna puuosad kokku wariseid.

Just enne tormi olid läinud merele kalastama 2 Wana-Pärnu kalurit Siimiskol ja Millikow. Torm kandis nende mootorpaadi Tahkuranna alla, seal lakkas mootor töötamast ja sõiduk jäi mässawate lainete hooleks. Lained wiisid mõlemad kalurid merde. Siimiskol wäsis lainetega wõitlemast, kuna Millikow kolmetunnilise meeleheitliku rabelemise järgi randa jõudis.

Narwas kannatasid katused.

Narwa, 18. aug. Eile möllas siin torm terwe päewa. Tuulekiirus oli kohati 9 palli, sünnitades palju kahju. Paljudel majadel on katused ja plankaiad maha kistud. Narwa kesklinnas kukkusid katuselt maha tugewa tuule tõttu katusekiwid, tehes tänawal liikumise eluohtlikuks. Ka on Narwa-Jõesuus suwilad ja park tublisti kannatada saanud. Tormi tõttu seisis laewaühendus Narwa jõe ülemjooksul.

N. Wene paat Perjatse rannal.

Utria, 18. aug. Täna öösel ajas torm Perjatse randa Nõukogude Wene kalurite mootorpaadi ühes nelja kaluriga. Mehed on rahwuselt ingerlased: 2 wenda Sawojed, Koiwonen ja Kironen. Piiriwalwurid tõmbasid paadi kaldale, kuna mehed ootawad tormi waibumist, et koduranda tagasi sõita.

Torm häwitas Wirumaal õunasaagi.

Rakwere, 18. aug. 17. aug. s. a. käis harulдane kõwa torm ja wihm üle Wirumaa. Marutuul purustas noori õunapuid ja ajas okstelt alla pea kõik õunad. Kahju on eriti sügis- ja talwõuntest, mis alles poolwalmid. Hilisemad sügisõunad oleksid weel üle kuu aja kaswanud. Aednikkudel kahjud suured.

Ilmateated.

Loodetaw ilm 19. augustil.

Ajutiste puhangutega, muidu keskmise kiirusega lõunakaarte tuuli. Muutlik pilwitus, nimetamiswäärseid sademeid pole oodata. Temperatuur suurema muutuseta.

Ilmade ülewaade 18. augustil.

Eilane Lõuna-Eesti madalrõhkkond asub Läänemerel ja täitub. Islandil ilmunud uus madalrõhkkond, milline näib edasi pidi suunduwat Põhja-Jäämerele. Kõrgerõhkkond asub Kesk-Euroopas ja laienenud Läänemere ida kaldale, kuna esimese hari ka ida poole liigub. Wihmasajud Ida-Rootsis, Lääne-Soomes ja Inglismaal. Temperatuur Soomes ja Alpide piirkonnas langenud, mujal endine.

Eile keskpäewal oli Eestis 18—22, öösel 12—15 kr., täna hommikul 15—17 kr. sooja. Hoowihma oli paiguti öösel Saaremaal, Hiiumaal ja Loode-Eestis.

Kotkaristi üleandmine marssal Pilsudskile

Marssali tagasihoidlikkus. Hästi Eestist informeeritud.

Kotkaristi nõukogu otsustas annetada 1. järgu kotkaristi Poola marssalile Josif Pilsudskile, mis puhul kaitseliidu peastaabi poolt Warssawi komandeeriti peastaabi spordi- ja õppeosakonna pealik kolonel Walder ning spordipealik leitn. Lepp.

Kotkaristi üleandmine sündis 12. augustil, kell 5 peale lõunat, Belwederi lossis. Delegatsiooniga oli kaasas ainult üks marssali adjudantidest.

Marssal Pilsudski ilmunud wastuwõtteruumi lihtsas mustas kuues. Wastu wõttes kotkaristi, palus ta delegatsiooni istuda, esitades küsimusi meie põllumajanduse seisukorra üle ning on olnud ka huwitatud kaitseliidust. Jutuajamisel, mis umbes weerand tundi kestis, selgus, et marssal J. Pilsudski wäga hästi Eestist informeeritud. Ta jutustas ühte kui teist ka Poola küttidest.

Järgmisel päewal andis meie delegatsioon üle 2. järgu kotkaristi ka Poola küttide ülemale kindral Wladislaw Jarza-Rozenile, kes marssal J. Pilsudski parim sõber ning wana rewolutsionäär, kes kõrwuti J. Pilsudskiga tuliselt Poola iseseiswuse eest wõitles. Peale rewolutsiooni elas kindral W. Jarza-Rosen Austrias, kust teda marssal J. Pilsudski Poolasse kutsus ning küttide juhtimise tema kätte andis. Kindral on umbes 65 aastat wana.

Kotkaristi üleandmine sündis kindrali korteris. Samas anti üle 3. järgu kotkarist tema abile major Rusinile ning staabiülemale major Swiezieskile. Hiljem anti üle kaheksale ringkonnaülemale „walged ristid."

Kell 4 samal päewal andsid Poola küttide juhtiwamad tegelased kindral W. Jarza-Rozeniga eesotsas meie delegatsiooni auks Warssawi parimas wõõrastemajas „Europas" lõuna, millest osa wõtsid kõik kotkaristi- ja „walgeristi" kawalerid.

Eesti delegatsioon jõudis Tallinna möödunud laupäewal.

Rahwamaja „Grand-Marina"
18. augustil. 18. augustil.
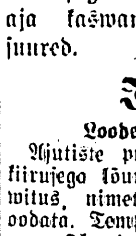
Maadlewad:
1) Zpevacek — Schwarz
Raskeim mees. mitmek. maailmam., München
2) Chevalier — Jaago
maailmam. Pariis. mitmek. maailm. Eesti
Otsustav
3) Marunke — Kopp
Parim tehnik „Balkani lõvi"
Näitelinal: suurep. kaksikeeskava. ANNI ONDRA ja Fred. Thomson'i osav.
Algus kell 8. Maadlus k. 10 õht.

GLORIA PALACE
Esmaspäewast wäljapaistev esietend us! Esimest korda Tallinnas!
Enneolemata kaksikeeskava! Publiku lemmikud, kuulsad

Pat ja Patashon
nende kõige lõbusamas, teravmeelses, huvit. filmis
Pat ja Patashon moe-kuningateks
Suurep. naljapilt-farss 10 j. Taani koomikute Pat ja Patashoni kaastegevusel.

„Mäng armastusetulega"
Põrutav draama 8 jaos, kuulsa näitleja Rod la Roque ja Rita la Roy kaastegevusel. Hiilgava juhusteotsija, armastusest hellitatud ja veetleva tantsitari Barbara suurepärane armastuse romaan troopika saartel. Barbara on õrn, ilus, kutsuva tulega silmis, kirega liigutusis jne.
Filme saadab „Gloria Palace'i" orkester. Kassa avatud kell 5.

Sport.

Balti meister — Leedu.

Leedu—Läti 3:3 (1:1).

Leedu parem mäng eestlaste wastu otsustas meistritiitli.

Kaunas, 18. aug. Balti jalgpalli turniiri wiimane mäng Läti ja Leedu wahel, mida põnewusega jälgis 4000 pealtwaatajat, lõppes wiigiga 3:3 (1:1). Sellega tunnistati ka Leedu Balti riikide jalgpallimeistriks.

Mäng oli wäga elaw, hulga elawam kui eelmised mängud Eestiga. Läbimurded järgnesid läbimurretele, löögid terawad ja tempo kiire. Lätlased olid leedulastest weidi paremad.

Esimese wärawa lõid leedulased. 31. min. pääseb Leedu ajaja Läti kaitsest läbi, söödab palli keskele ning keskwormaja saadab 5 meetri kauguselt palli wõrku. 8 minutit hiljem lööb Leedu wasakkaitse kõrge palli tagasi, see kukub aga windiga äärele Läti ajaja ette ja see lööb 8 mtr. tasuwärawa. Rahwas satub marru ja hakkab õhutama hüüetega oma mehi. Naised kiljatawad ja karjatawad silmapilkudel, kus õnn leedulasile ei naerata.

Teine poolaeg algab weel tugewama hooga. Läti tungib peale, kuid silmapilk hiljem on leedulased Läti kaitsest läbi ja esimesel minutil lööwad sirge palli Läti wärawasse. Leedu wärawa suure on kogunud lätlastest pealtwaatajad, kes kisa ja käraga katsuwad segada Leedu wärawawahti. Kaotusele järgneb lätlaste poolt maruhoogne pealetung. 16. min. tsendeerib parem äär palli keskwormaja ette ja see tasub. Palli lahtilöömisele järgneb uus maruline pealetung Leedu wärawale ning paar minutit hiljem on seis juba 3:2 Läti kasuks. Nimelt pääsewad lätlased Leedu wärawa alla, lööwad palli wärgu suunas, wärawawaht pareerib rusikaga, pall kukub lätlase jalale ja see saadab ta 5 mtr. Leedu wõrku. Näib, et Läti wõitjaks tuleb, sest kõik leedulaste katsed wärawat saada nurjuwad. Rahwas nõuab meemellase-wärawawahi kõrwaldamist ja selle asendamist Kaunaslasega. Pooltest minutit enne lõppu õnnestub leedulastel pääseda Läti wärawa alla ja lüüa ka tasuwärawa. Wiimane minut ei anna enam kummalegi tagajärgi. Lõpuwile järele pääseb lahti rahwas meeltik waimustus, heidetakse mütse õhku ja karjutakse pööraselt.

Kuna Leedu lõi Eestit 3:1, mis on parem kui Läti 3:2, siis loeti Leedu Balti meistriks. Sellega on iga rahwus tulnud ühe korra turniiril wõitjaks.

Kuidas Eesti kaotas Lätile.

Eesti kaotusest Lätile Kaunases kirjutab meie kirjasaatja:

Poole walls Eesti meeskond, kelle koosseisu kuuluwad: Tipner — Peterson, Neuman, — Reinfeldt, Rein, Idlane — Paal, Pihlak, Karm, Einman, Rüütel. Paali asemel pidi mängima Rüütel ja teisel äärel Brenner, kuid wiimase wigastus ei luba tal wärawe kaitsta ja sellepärast täidab tema aset Rüütel. Teisel poolajal mängib Idlase asemel Silberg, kuna hiljem Einman lahkub samuti wigastuse tõttu ja koha saab Karm, kuna keskele tuleb Ellman.

Juba algusest algawad lätlased pealetungi ja otsekohe tuleb Tipneril maha heita, et päästa pealelööki. Esimese kümne minuti jooksul käib pall wahelduwalt mõlema wärawajoone juures, kusjuures Eesti pool rohkem hädaohus. 10. min. teeb Peterson kaitsmisel wea, ta ei kata wastast ja seal tulebki esimene wäraw Läti kasuks.

Järgneb Eesti pealetung. 14. min. on Peterson sunnitud hädaohu likwideerimiseks palli üle otsajoone saatma, mis annab korneri. Tehakse ilus wäljalöök, mille juures wärawa all tekib segadus. Tipner ei saa püüda ja ongi Läti kasuks 2:0 kirjas. Wastatakse tubli hooga. Trahwilöögist, mida lööb Idlane 17 meetri pealt, lendab pall ilusasti paremasse nurka. 2:1 on käes, mis pealtwaatajatele hoogu annab ergutamiseks.

Nüüd on mäng tublisti tasakaalus. Meie mehed mängiwad innuga. Mitmed ilusad pealetungid luhtuwad, kuna lätlaste kaitse töötab harukordselt ennastsalgawalt.

Meie kasuks on mitu karistuslööki, kuna lätlased korduwalt liiga toorelt lähewad. Wahekohtunik teeb mõnele mehele märkust, mis waleluse lätlaste poolt platsil wälja kutsub.

38. min. on Paali, Pihlaki ja Karmi ilus kombinatsioon, kusjuures wiimase pealelöögi pareerib Läti kaitse peaga. Pall on weidi kõrgel ja tagasilöögi asemel põrkab pall õhku wärawa sihis. Kuna see oli mõne meetri pealt, siis juhtub waht ainult käed tõsta ja pall lendab käst riiwates wõrku. Mäng on 2:2 ja sellega tasakaalustatud. Pooltest minutit enne poolaja lõppu on Einman pealetungil, kus wastane palli lüües Einmanile wastu saabast lööb ja samama jääb. Kroonlakil on sääreluu weidi wigastatud ja ta kantakse riietusruumi.

Teiseks poolajaks on ka lätlased wärawawaht wahetanud ning nüüd jatkub mäng elu ja surma peale. Eesti pealetung muutub järjest tugewamaks. Wastased wäsiwad ja on lõpuks päris kokku surutud oma trahwikasti. Tipner tuleb isegi wärawast wälja keskjoone ligidale, kuna kaitsjad sellewad keskjoonel. See ei aita midagi, et saada wärawat, kuna lätlased 10. min. kornerist löödud palli uuesti wõrku lööwad. 17 min. on Karmil kahewõitlus wasakul wärawajoonel, kus lätlane tõrjumisel maha kukub ja lamama jääb. Mees tassitakse wäljalt ja tal konstateeritakse käe wäljawäänamist. Et lätlastel juba kaks meest wahetatud, siis peawad nad edasi 10 mehega mängima. Samal ajal lahkub ka Einman wigastatud jala pärast. 24. min. on Rüüteli soolo, kus teda takistab wastane.

Warsti peale selle tunnewad lätlased oma jõuetust. Nad asuwad täiesti kaitsesüsteemi ja siis kõlab ka kapten käsk palli outi taguda. Seda tehakse ka, et wõita aega. Ei lähegi korda mängu tasakaalustada ja suure rõõmuga lahkuwad lätlased wäljalt. Sellega on neil arwuliselt üks wõit meist rohkem, kuna wärawate üldine wahekord on 18:18.

Wahekohtunik lasi tugewat mängu teha ja wahest näis mäng tal käest minewat. Lätlased ei olnud temaga sugugi rahul.

Narwa T. H. K. ja Tartu J. K. jalgpallis.

Möödunud pühapäewal peeti Narwa linnaspordiwäljal esiwõistluste tsükklis jalgpalliwõistlused Narwa T. hokeiklubi ja Tartu jalgpalliklubi meeskondade wahel. Wõistlused lõppesid Narwa T. H. K. kasuks 3:0. Halwa ilma tõttu oli spordiwäljal waatlejaid wähe näha.

Narwa „Astra" wõitis Rakwere „Kalewi."

Narwa linnaspordiwäljal peeti möödunud laupäewal, 16. augustil, jalgpalliwõistlused Narwa „Astra" ja Rakwere „Kalewi" meeskondade wahel Põhja-Eesti meistri nime peale. Wõistlused lõppesid Narwa „Astra" kasuks 2:0, seega sai Narwa „Astra" Põhja-Eesti jalgpallimeistriks.

Maadlused.

Jaago wõitis A. Jirja.

Pühapäewa õhtuks oli määratud otsustaw kohtamine Jaan Jaago ja A. Jirja wahel. Piletid olid eelmüügil müüdud wiimseni, nii et kella 5 alates kassad olid kinni ja hilja tulijad pidid minema tagasi.

Maadlus kahe maailmameistri wahel algas kohe ägeda tempoga. Jirja tungis kõwasti peale wähemalt pool tundi, lootes Jaagot wõita sama kergesti kui Warssawis. Kuid Jaago on praegu heas wormis. Tema maadlustaktika wäsitas Jirjat, nii et teiseks poolltunniks Jaago oli wähem wäsinud kui tema wastane. Kuigi Jaago nelsonist kukkus raskesti paremale õlale ja põrutas end, jatkas ta maadlemist endise tempoga.

Jaago wõiduwõtet suurem hulk publikust ei aimanud. Tal käis korda parterris tõmmata Jirja wasaku käe kõwasti selja alla, teha n. n. „Ameerika wõtme". See on Jaagol üks „kõbedamaid" wõtteid, millest wastane wabalt ei pääse. Ka Jirja püüdis end päästa, kuid tagajärjetult. Ta andis järele Jaago wõimsale surumisele ja 43 min. 5 sek. järele Jaago surus maha oma wastase poolsilla ning wõitis. Saalis puhkes määratu aplaus, mis ei tahtnud lõppeda.

Marunke maadles Wildmaniga ja Chevalier Spewacekiga 25 min. tagajärjeta. Esmaspäewaks määrati Schwarz-Spewacek, Jaago-Chevalier ja Marunke-Kopp (ots.)

Walter Palm wõidab Ameerikas.

Walter Palm, kes praegu rassib Ameerikas elukutselisena, oli 23. juulil koos itaallase Marco Appicellaga kuueringilises matshis. Palm lõi oma wastast kõigil ringidel tugewasti ja itaallane pääsis wiimasel ringil hädawaewalt k.-o.-st, käies tihti nööridesse ja suutes end weel kaitsta ainult paremsirgega. Lõpugongiks oli itaallane põlwili nöörides maas.

31. juulil wõistles Palm ühe New-Yorgi neegerpoksijaga, kelle esimesel ringil uinutas knock-oudi unelustesse.

Tartu ja Riia waheline ujumiswõistlus.

Tartu weespordi klubi ja Riia 1-se Balti ujum. seltsi waheliſi sõpruswõistlusi ujumises ja wetehüpetes jatkati pühapäewal, waatamata wihmasele ja tormisele ilmale.

Esimestena läksid „tulde" mehed 100 mt. wabalt ujumises. Esimesele kohale pääses Pärli (TWK) — 1:16,3; 2) Jegorow (Riia) — 1:18,1 ja 3) Pokats (TWK) — 1:18,5.

100 m. wabalt naistele: 1) prl. Thomberg — 1:42,8; 2) Tosichin — 1:44,0.

100 m. rinnuli meestele wõitis Kunz (Riia) — 1:31,4; 2) Hawist (TWK) — 1:34,5.

Samast alast naistele wõttis osa kolm wõistlejat, kaks riialast ja üks eestlane. Wõitis prl. S. Thomberg (Riia) — 1:39,3; 2) prl. Pärli (TWK) — 1:50,0.

Pokatsilt uus rekord.

100 m. seljali m. ujusid 4 wõistlejat. Selle maa kattis Pokats (TWK) ajaga 1:28,4, mis on uueks Eesti rekordiks; 2) Kunz — 1:34,9; 3) Tappi (TWK) — 1:39,6.

Prl. Pärli üllatas.

Publikule kaasakiskuwaks numbriks oli 100 m. seljali ujumine naistele, kus 15-aastane prl. Pärli lõi ootamatult head riialast prl. K. Thombergi, tulles esimesele kohale. Prl. Pärli (TWK) aeg — 1:50,6; 2) K. Thomberg — 1:51,3 ja 3) prl. Roos (TWK) — 1:55,9.

400 m. wabalt meestele; 1) Gerhardt — 7:01,0; 2) Kangro — 7:05,2.

Suureks sõukatsumiseks kujunes 4×50 m. teatewujumine neljas stiilis Tartu ja Riia meeskondade wahel. Tartu meeskonna aeg oli 2:38,4 ja Riia meesk. 2:46,8.

A. Klumberg Hispaaniasse treeneriks.

Enne ärasõitu tuleb kuuks Tallinna ning annab kergejõustiku kursuse.

Kaitseliidu spordipealik leitn. Lepp, kes hiljuti Warssawit külastas, puutus seal kokku ka meie tuntud sportlase Aleksander Klumbergiga, kes teatawasti juba mõnda aega Poolas kaitsewäe spordi peainstruktoriks.

Leitn. Lepa sealwiibimisel pidas A. Klumberg parajasti läbirääkimisi Hispaania spordiseltsi esindajaga, kes teda oma kodumaale treeneriks kutsus. Põhimõtteliselt polnud A. Klumbergil midagi selle wastu. Loodab kergemaid teenistustingimusi ja ka suuremat palka.

Lahkumisel ütles, et **kawatseb nowembris üheks kuuks Tallinna tulla** ning siin spordikursuse kergejõustiku alal anda, kuna on mitme aasta jooksul palju kogemusi omandanud.

„Makkaby ja „Hõimla".

Teisipäewal, 19. skp. kohtuwad s. s. „Kalewi" wäljal jalgpallis ÜENÜ „Hõimla" osak. ja J. S. S. „Makkaby". Wõistluse algus kell 6 õht.

Poksi ja maadluse kursused.

Korraldab w. s. „Sport".

Wõimlemisselts „Spordi" poolt korraldatakse alates 1. septembrist maadluse ja poksi kursused, mille kestwus kaks kuud. Kursused on täiesti maksuta. Ülesandmisi wõetakse wastu w. s. „Spordi" büroos, Waestekooli t. 2 iga päew kella 6—8 õhtul.

Rahwuslised ujumiswõistlused Piritat.

E. s. s. Kalewi rahwuslistel ujumiswõistlustel 16. ja 17. aug. s. a. saawutati waatamata halwale ilmale ja külmale weele rahuldawaid tagajärgi. Naisujujaist oli heas hoos Hilja Mahoni, kes püstitas kaks uut Eesti rekordi 300 m. ja 400 m. wabalt ujumises, ületades wanu rekorde tugewalt. Esiwõistluste wõitja E. Werlin ei saanud haiguse tõttu oma paremat näidata.

50 mtr. rin. tütarl. 15 a. wan. 1) Bugt — 0.48,1; 2) Maasik 0.51,8.

50 mtr. rin. poist. 15 a. 1) Kell 0,46.4; 2) Gröön 0,47,8; 3) Tamm, K. 0. 53,0.

50 mtr. wabalt poist. 18 a. 1) Trahow 0,39,0; 2) Kaasik 0,41,3; 3) Hanson 0.55,8.

100 mtr. rin. naistele: 1) Mahoni 1.48,7; Werlin 1,48.8; 3) Reiter 1.50.0.

100 mtr. rin. meestele: 1) Aunapuu 1.33,6; 2) Mõtlik 1,33.8; 3) Roos 1.42,1.

400 mtr. wabalt meestele: 1) Mõtlik 7,19,5; 2) Aunapuu 7,43,8; 3) Kaasik 7.49,0.

400 m. wabalt naistele: 1) Mahoni 7,50,2 (uus E. rek. end. 8.00.3); 2) Rosenholm 8.23,0; 3) Reiter 8,30,0.

400 mtr. wabalt ujumise sees püstitas Mahoni ka 300 m. wab ujumise rekordi ajaga 5,54,2 (end. 6,24.0).

50 mtr. selili tütarl. 15 a. 1) Bugt 0,52,4; 2) Maasik 0,54,4.

50 mtr. selili poist. 15 a.: 1) Kell 0,50,1; 2) Gröön 0,50,5; 3) Tamm K. 0,51,0.

100 mtr. rinnuli poist. 18 a. 1) Trahow 1,32,8; 2) Kaasik 1,47,7; 3) Saumann 1,52.0.

50 mtr. wabalt meestele: 1) Bachtejew 0,34,3; 2) Mõtlik 0,35,3; 3) Tamwald 0,39,7.

200 mtr. sel. meestele: 1) Mõtlik 3,48,0; 2) Tamwald 3,54,0; 3 Bachtejew.

50 mtr. wab. naistele: 1) Mahoni 0,50,0; Reiter 0,52,1; 3) Rosenholm 0,52,4.

100 mtr. sel. poist. 18 a.: 1) Trahow 1,48,0; 2) Kaasik 1,57,0; 3) Sauman.

100 mtr. sel. naistele: 1) Mahoni 1,45,2; 2) Rosenholm 1,54,8; 3) Reiter 1,58,7.

Wiiewõistluse 50 m. ja 400 mtr. wabalt, 100 rin. ja 200 mtr. sel. ujumises ning hüpped meeste klassis wõitis Mõtlik ja omandas pr. Scheeli auhinna ja naiste klassis Mahoni.

Diwiisi wõistlused algasid.

Pühapäewal tehti algust 3. diwiisi kergejõustikuwõistlustega, mis kestawad kolm päewa. Wõistluste korraldajaks on 3. diwiisi staap. Hommikul kell 9 alati saa orienteerumisjooksuga, kuna kergejõustikuwõistlused algasid kell 4 p. l.

Kahjuks ei saanud aga kõiki alasid teha korralikult läbi, kuna wihm ja torm tegid olemise staadionil wõimatuks. Selle tõttu ka tagajärjed on kannatanud. Seni näidati järgmisi tehnilisi tulemusi:

100 mtr. jooks. Osawõtjaid 62. Eeljookse 8. Wahejookse 6.

Lõppwõistlusele pääsesid: 1) w. welt. Kestküll (pioneerp.) 12,2; 2) rm. Neider (pioneerp.) 12,2; 3) N. l. Kerjan (0. patal.) 12,6; 4) w. al. ohw. Kadak (autot.) 12,2; 5) w. allohw. Mägi; 6) m. allohw. Gustawson.

1500 mtr. jooks. Osawõtjaid 47. 1) rm. Samps (Side p.) 4,31,8 uus diwiisi rekord; 2) rm. Luugus (pioneerp.) 4,33,8; 3) n. l. Parik (Kalewi p.) 4,34,2; 4) noor Troost (10. rüg.); 5) rm. Ollik (sidep.); 6) rm. Ploom (pioneer p.)

110 mtr. tõkkejooks. Osawõtjaid 18, eeljookse 3. Lõppwõistlustele pääsesid: 1) noor Randmer (Kalewi pat.) 20,2; 2) w. allohw. Lorenz (10. pat.) 20,8; 3) rm. Umwerk (lennuwäe baas) 19,9; 4) rm. Kultas (kaitsewäe staap); 5) n. l. Luha (10. p.); 6) n. l. Tammemägi autotan. rüg. Wäljaspoolt wõistlust wõitis osa noor Tamm 19,3 skoutspat.

Kuulitõuge: 1) noor Martens — 11,0 m. 2) n. allohw. Grepp (sidepat.) 10,07 m.; 3) kapral Loorberg (pioneerpat.) 10,00 m.; 4) kapral Tõntso (skoutspat.) 10,80 m.; 5) n. leitn. Luha (10. jal. rüg.) 10,88 m.; 6) walw. Piir (skoutspat.) 10,82.

MAJANDUSE RINGWAADE.

„Forest" jäi seisma.

(Meie kirjasaatjalt traaditeel.)

Narwa, 18. augustil. Kohalik saewabrik „Forest" katkestas laupäewal oma töö, 850 töölist jäid tööta, osa neist paigutati siiemistele töödele. Töö katkestamiseks andis põhjust palkide puudus.

Meremeeste konwerents Soomes.

Homme, 20. skp. algab Helsingis Balti mererannal olewate riikide sadamawalitsuste esitajate konwerents, kus arutamisele tuleb meremärkide küsimus.

Eesti poolt sõidab konwerentsile tuletornide ameti juhataja kapten Dampf. Ta asub täna aurik „Wiola" teele.

Põllutööministeerium loobus „Meremeeste Kodust."

Mõni aeg tagasi tuli kõne alla põllutööministeeriumile uute ruumide otsimine, et koondada ministeeriumi laialipaisatud osakondi. Pikalaenupank pakkus ministeeriumile U. Sadama tän. asuwaid „Meremeeste Kodu" ruume, mida ka waatamas käidi. Meremeeste seas tekitas see nurinat, et nende ulualune käest ära wõetakse.

„Meremeeste Kodu" juhatus saatis weeteede walitsuse direktorile palwe, et ta samme astuks „Meremeeste Kodu" alalesäilimiseks meremeeste kätte. Direktor ins. E. Amik saatis palwe edasi teedeministeeriumi.

Nüüd on wahepeal kodu ärawõtmise küsimus iseenesest langenud. Põllutööministeerium loobus „Meremeeste Kodu" ruumidest, kuna kodu südalinnast wäga kaugel asub.

Koduweini walmistamine Wirumaal wõtab hoogu.

Eelmiste aastatega wõrreldes kaswab koduweinide walmistamine Wirumaal sel silmatorkawalt. Weini tehakse peaasjalikult sõstratest, huntest ja teistest aiawiljadest. Suured pudelid wiiakse mõni päew wiimaseni Rakwerest maale. Eriti rohkesti tehakse linnas weini. On arwata, et eeolewal aastal wiina tarwitamine weelgi wäheneb.

Põllumajanduslikud minewusrajoonid kindlaksmääramisel.

20. augustil astub põllutööministeeriumis esmakordselt kokku kinniswarade hindamise peakomitee uues koosseisus. Peakomisjoni kuuluwad nüüd 5 ministeeriumide esindajat ja põllumeeste keskseltsist, aiandusliidust, maatöörahwa ühisusest, kaubandus-tööstuskojast ning igast maawalitsusest üks esindaja.

Sel koosolekul määratakse kindlaks põllumajanduslised minewusrajoonid (puhtakasu rublad) kogu riigi kohta. Kogu riik jagatakse põllumajanduslikte üksuste maksustamiseks 7-sse rajooni. Iga rajoon kuulub eelmisest maksustamisest 5 protsenti kõrgemasse klassi. Rajoonide kindlaksmääramisel on aluseks wõetud põllumajanduslikselt kasutatawate maade asukoht. Waatamata sellele, et maa madalamasse klassi kuulub, kuid asub linna kõlbawama koha, turu sue, lähedal, arwatakse see majapidamine kõrgemasse rajooni kuuluwaks.

Tenniswõistlused jatkuwad.

Esmaspäewal enne lõunat jatkusid Eesti lahtised esiwõistlused tennises. Meeste üksikmängus lõi Lohk Rauda 7:5 ja 6:1. Lasn wõitis Lohkt 6:1, 6:1, kuna Pukk lõi wälja Granholmi 6:1, 7:5.

Meesüksikmängus „Kalewi" juubelikarikale wõitis Lasn Scharnagellt 6:0, 6:1, 6:3. Pukk lõi Kleinbergi 7:5, 6:4, 6:0. Meespaarismängus wõitis paar Raud-Nieman, Feldhuhn-Dollari 7:5, 6:2. Esmaspäewal peale lõunat jatkusid wõistlused. Täna kell 4 tuleb pidamisele naiste üksikmängu finaal ja kell 5 meesteüksikmängu finaal. Kuna teistnädalaks jääwad „Kalewi" karika ja meeste paarismängu finaalid.

200 klm. jalgrattal.

Tartu jalgrattaklubi korraldas pühapäewal jalgratta wõidusõidu Tallinnast Tartu, millise maa pikkus on umbes 200 km. Esimesena tuli Tartu welodroomile Rossmann (Tartu „Kalewist"), kes sõitis seda maad 11 tundi 51 min. Wõitja tõsteti publiku poolt üles. 43 minutit hiljem jõudis pärale A. Neostus (Tartu jalgr. klubist), kes Tartu lähedal mööda sõitis Kuhlbergist, kes tuli kolmandaks, jäädes Neostusest maha 54 min. Pool tundi hiljem Kuhlbergist tuli sisse H. Weide. Teised wõistlejad jäid maha Põltsamaale, kuhu palusid omale riideid järgi saata.

Õunte uputus turul.

5—10 korda odawamad kui läinud aastal.

Turul elatakse praegu õunte tähe all, millede alla wõetud pea weerand pealinna turuplatsist. Koorem koormas, kast kastis ja korw korwis kinni müüwad neid sajad taluinimesed otsekohestest kärest, kuid mitu korda rohkem on weel ülesostjaid ja wahelkauplejaid. Tõendatakse, et õunte suurem ülekoormatus weel tulemas, siis, kui waimiwad kõik sügissordid, mida meie põhjamaa õunaaedades tihti weel rohkem kui talisorte kaswatatakse.

Esmaspäewal, 18. aug. oli Tallinna õunaturul kõige rohkem suweõunu, peaasjalikult suislepid, walged klaarid, päärid ja teised. Õunte rohkuse tõttu langesid nende hinnad iga tunniga. Tuulest mahaaetud walmimata õunu wõis saada juba 8—10 sendiga liiter. Kuid 12—15 sendilised õunad olid juba päris konad. Ilusad, suured suwe-seeringad maksid ainult 25 senti liiter, kuna nende 20-liitrilisest mõõdust ainult 3 krooni küsiti, seega tuleb liiter ainult 15 senti ehk 3 senti suure õuna tükk. —Õunte müügiks on 20-liitrilised mõõdud, siis 5-, 2- ja 1-liitrilised mõõdud. Mida suurema mõõdu korraga ostad, seda odawamalt õunad kätte tulewad. Esmaspäewa turuhinnad õuntel kokkuwõttes olid: 20-liitr. mõõt 150—400 senti, 5-liitriline karnits 40—100 senti, 8—30 senti liiter, 1—7 senti tükk.

Wõrreldes õunte tänawusi hindu läinud aasta samaaegsete hindadega, tuleb märkida, et siis tuli kewad-, suwe- ja sügisaastaaeg hoopis hiljem. Esimesed õunad tulid 1929 a. Tallinna turul müügile alles 15. augustil ja maksid 10—15 senti tükk, seega 5 kuni 10 korda kallimad õunte praegustest hindadest. Läinud aasta 17. aug. turuhindades leiame märkuse, et õunu weel koguni wähe, ainult puudelt ise mahalangenud ja needki maksawad 3—10 s. tükk. 22. aug. 1929 a. õunte hinnad olid: 4—7 kr. mõõt, 23—35 s. liiter, 3—6 s. tükk; kõik õunad olid wiletsa wälimusega, rohelised kui palsed ja nende maitse polnud suurt asi.

Tallinna börs.

18. august 1930.

New-York	—	3.7360	3.7460
London		18,20	18,25
Berliin	—	89.25	89.85
Helsingi	—	9.40	9.45
Pariis	—	14.70	14.95
Stockholm	—	100.40	101.—
Kopenhaagen	—	100.20	100.80
Oslo	—	100.20	100.80
Amsterdam	—	150.55	151.35
Riia	—	72.10	72.60
Zürich	—	72.70	73.30
Brüssel	—	52.25	52.75
Milano	—	19.60	20.—
Praaha	—	11.10	11.30
Wiin	—	52,75	53,35
Budapest		65,55	66.25
Warssaw	—	41.85	42.65
Kaunas	—	36.85	37.45
Moskwa (tshekk)	—	192.25	193.75
Danzig	—	72.80	73.40
E. W. Wõidulaen	1.—		
7% Eesti Hüpoteegi dollarites (500)		—	1648.—
Panga pantlehed	—	—	0.80

Harkus põlesid paljaks peremees ja teenija.

Pühapäewal põles maha Harku wallas, Alliku külas Kristjan Jerleti talu elumaja. Tuli algas katkisest lõõrist. Kahju arwatakse 4000—4500 kr. peale.

Umbes kella 8—9 wahel hommikul nähti Jerleti talust suitsu ja tuld wäljatungiwat. Talu põles. Ajawiitmata teatati õnnetusest Harku tuletõrjujatele, ja pandi hüüdma tulekahju alarm. Poole tunni pärast olid kohal Saue ja Harku tuletõrjujad mitme pritsiga. Osa pritse oli sõitnud tulekahjule kümne kilomeetri tagant, hobused olid surmani wäsinud ja märjad, kui tulid kohale.

Ühisel jõul ja nõul pandi tulele peagi piir, hoiti ära talu aida ja tallide hukkumine, mis põlewa hoone külje all asusid. Elumajast ei suudetud peaaegu midagi päästa. Tuli häwitas peremehe ja ta poja ühise wallaswara. Ka teenija, kes oli ajajooksul kokku kogunud 300 krooni raha ja pannud selle maja peale lakka, jäi sellest ilma.

Hukkunud warandus oli kinnitatud 200 krooni eest.

„Waba Maa" kuulutused tungiwad igale poole.

Kas olete
koolialuks varustatud?
Soovitame oma raamatu- ja kirjutusmaterjali ladusid.
K-Ü. „RAHVAÜLIKOOL"
Tallinnas, Harju tn. 48, omas majas, tel. 24-49.
Jaani tn. 6, pangamajas, tel. 6-66 ja 30-67.

Wiljandi „

Jüri

4 Kuiwajõ

(W

Wiljandi, 18. aug. Laupäewa
kestpäewal wõis Wiljandi kodanikud
näha huwitawat pilti. Kõik kohalikud
kaitseliidu mehed, kelle nimed ühendu-
ses „Eesti kodu korraldawa komitee-
ga", sammusid elawas jutuajamises
läbi linna, kuna nendega oli kaasas
Wiljandi kaitseliidu malewa pealik
major Eisenberg ja Wiljandi politsei-
prefekt Tang, kes ennast teiste seltsis
wäga koduselt tundis.

Pahameelt kaitseliitlaste ringkonda-
des on äratanud asjaolu, et Pärnu-
maa malewa aastapäewal Karksi lii-
kumise tegelasele Jüri Lossmannile
teadmata mis teenete eest on anneta-
tud „Walge Rist". Nüüd on otsusta-
nud mitmed kaitseliidu pealikud eemal-
duda kaitseliidu tegewusest, põhjenda-
des seda sellega, et neil ei kõlbawat
teha koos tööd nendega, kes kõiguta-
wad seadusliku korra aluseid. Kaitse-

Eesti-Läti piirimaad

Mitmed küsimused nõua

koh

Wiimane nõupida

Talli

Pühapäewal saabus Riiast tagasi Eesti
Läti piirikomisjoni istangutelt Eesti dele
gatsioon, kuhu kuuluwad wälisministeeriu
mi esindaja Warma, piiriwalwe walitsu
esindaja kol. Engmann ja põllutöömini
teeriumi esindaja katastriameti juhata
Tiitso. Piirijoonega poolitatud hüpoteegi
üksuste kinnistamise asjus kestsid nõupida
mised 4 päewa. Seekord waadati läbi
otsustati kinnistusjaoskondadele esitad
materjalid 40 majapidamise kohta. Seni o
kinnistusjaoskondades 160 poolitatud hü
poteegiüksust juba kinnistatud ning järg
ootamas on weel 60 majapidamist. Nen
kohta koostatakse plaanid ja teised anden
kokku seada hiljemalt oktoobrikuuks ning o
toobrikuu lõpul waatab need piirisegakomi
jon läbi Tallinnas, mis ühtlasi kujuneb
wiimaseks koosolekuks. Eesti-Läti piirijoo
nega poolitatud hüpoteegiüksuste kinnista
mise kohta. Eeolewa talwe jooksul kood
takse kõik poolitatud kinniswarade koht
käiwad küsimused lahendada, mispära
enam wajadust ei ole 1. aprillil 1931
kinnistustähtaja pikendamiseks.

Ukrainlased walluta

sid Lwowi?

Warsawi, 18. augustil. Ida
Galiitsia pealinn Lwow oli möödunu
öösl neli tundi muust maailmast era
datud. Tundmatud kurjategijad oli
ühel ja samal ajal läbi lõiganud kõ
linna tulewad telegraafi- ja telefonijo
ühel ja samal ajal läbi lõiganud kõ
raudtee signaalijuhed. Ainult juhu
wõib tänada, et kaks raudteerongi sa
bus ilma signaalita linna, ilma et ko
kupõrget oleks juhtunud.

Politseiwõimude arwates on siin t
gemist ukrainlaste sõjawäelise salao
ganisatsiooniga wõi kommunistide sab
taashiga. Lehtede teatel olewat wangi
tatud 21 ukrainlast.

E. Sarepera,

Eesti saatkonna atashee Moskwa
wiibib praegu ametasjus Tallinna
Ta sõidab kolmapäewal Moskwa tag

Persia piiriwalwurid.

päewal, 19. aug. 1930. Nr. 192.

WAADE.

Õunte uputus turul.

10 korda odawamad kui läinud aastal.
turul elatakse praegu õunte tähe all,
ede alla wõetud pea weerand pealinna
uplatsist. Koorem koormas, kast kastis
korw korwis kinni müüwad neid sajad
inimesed otsekohestest kätest, kuid mitu
a rohkem on weel sileslostjaid ja wa-
kauplejaid. Tõendatakse, et õunte suurem
oormatus weel tulemas, siis, kui wal-
ad kõik sügissordid, mida meie põhja-
õunaaedades tihti weel rohkem kui
rde lasmatakse.
Esmaspäewal, 18. aug. oli Tallinna õu-
turul kõige rohkem suwiõunu, peaasja-
lt suislepid, walged klaarid, päärid ja
d. Õunte rohkuse tõttu langesid nende
ad iga tunniga. Tuulest mahaaetud
mimata õunu wõis saada juba 8—10
iga liiter. Kuid 12—15 sendilised
ad olid juba päris konad. Ilusad, suu-
suwe-seeringad maksid ainult 25 senti
r, kuna nende 20-liitrilisest möödust
lt 3 krooni küsiti, seega tuleb liiter
lt 15 senti ehk 3 senti suure õuna tükk.
Õunte müügiks on 20-liitrilised möö-
siis 5-, 2- ja 1-liitrilised möödud. Mida
ema möödu korraga ostad, seda oda-
alt õunad kätte tulewad. Esmaspäewa
hinnad õuntel kokkuwõttes olid: 20-
. mööt 150—400 senti, 5-liitriline kar-
40—100 senti, 8—30 senti liiter, 1—7
tükk.
Wõrreldes õunte tänawusi hindu läinud
a samaaegsete hindadega, tuleb mär-
, et siis tuli kewad-, suwe- ja sügis-
aeg hoopis hiljem. Esimesed õunad
1920 a. Tallinna turul müügile alles
augustil ja maksid 10—15 senti tükk,
5 kuni 10 korda kallimad õunte prae-
est hindadest. Läinud aasta 17. aug.
hindades leiame märkuse, et õunu weel
ni wähe, ainult puudest lse mahalan-
d ja needki maksawad 3—10 s. tükk.
aug. 1929 a. õunte hinnad olid: 4—7
mööt, 23—35 s. liiter, 3—6 s. tükk; kõik
d olid wiletsa wälimusega, rohelised
palsed ja nende maitse polnud suurt asi.

Tallinna börs.

18. august 1930.

-York	—	3.7360	3.7400
on		18.20	18.25
in	—	89.25	89.85
ngi	—	9.40	9.45
s	—	14.70	14.95
holm	—	100.40	101.—
nhaagen	—	100.20	100.80
	—	100.20	100.80
terdam	—	150.55	151.35
	—	72.10	72.60
h	—	72.70	73.30
sel	—	52.25	52.75
no	—	19.60	20.—
ha	—	11.10	11.30
		52.75	53.35
apest		65.55	66.25
sjam	—	41.85	42.65
nas	—	36.85	37.45
kwa (tšhekk)	—	192.25	193.75
sig	—	72.80	73.40
W. Wõidulaen	1.—		
Eesti Hüpoteegi			
rites (500)		—	1048.—
ga pantlehed	—	—	0.80

rkus põlesid paljaks
remees ja teenija.

ühapäewal põles maha Harku wal-
Alliku külas Kristjan Jerleti talu
naja. Tuli algas katlisest lõõrist.
ju arwatakse 4000—4500 kr. peale.
mbes kella 8—9 wahel hommikul
ti Jerleti talust suitsu ja tuld wälja-
giwat. Talu põles. Ajawiitmata tea-
õnnetusest Harku tulletõrjujatele.
pandi hüüdma tulekahju alarm. Poo-
unni pärast olid kohal Saue ja Har-
tuletõrjujad mitme pritsiga. Osa prit-
oli sõitnud tulekahjule kümne kilo-
etri tagant, hobused olid surmani wä-
ud ja märjad, kui tulid kohale.
hisel jõul ja nõul pandi tulele peagi
, holti ära talu aida ja tallide huk-
nine, mis põlewa hoone külje all asu-
Elumajast ei suudetud peaaegu
agi päästa. Tuli häwitas pe-
nehe ja ta poja ühise wallaswara.
teenija, kes oli ajajooksul kokku ko-
nud 300 krooni raha ja pannud sel-
maja peale lakka, jäi sellest ilma.
hukkunud warandus oli kinnitatud
krooni eest.

Waba Maa" kuulutused
ungiwad igale poole.

arustatud?
natu- ja
erjali ladusid.
ÜLIKOOL"
majas, tel. 24-49.
ajas, tel. 6-66 ja 30-67.

Wiljandi „lapualased" liiguwad.

Jüri Lossmani „walge rist".

4 Kuiwajõe talupidajat riigiwanema poole.

(Meie kirjasaatjalt traadi teel.)

Wiljandi, 18. aug. Laupäewa keskpäewal wõis Wiljandi kesklinnas näha huwitawat pilti. Kõik kohalikud kaitseliidu mehed, kelle nimed ühenduses „Eesti kodu korraldawa komiteega", sammusid, elawas jutuajamises läbi linna, kuna nendega oli kaasas Wiljandi kaitseliidu malewa pealik major Eisenberg ja Wiljandi politseiprefekt Tang, kes ennast teiste seltsis wäga kodusell tundis.

Pahameelt kaitseliitlaste ringkondades on äratanud asjaolu, et Pärnumaa malewa aastapäewal Karksi liikumise tegelasele Jüri Lossmannile teadmata mis teenete eest on annetatud „Walge Rist". Nüüd on otsustanud mitmed kaitseliidu pealikud eemalduda kaitseliidu tegewusest, põhjendades seda sellega, et neil ei kõlbawat teha koos tööd nendega, kes kõigutawad seadusliku korra aluseid. Kaitseliitlaste hulgas käib ringi nali, et Lossman on saanud „Walge Risti" „Lapua tegemise" eest.

Laupäewa keskpaiku sõitis G. **Roosmann Karksisse, kus tal salajane nõupidamine oli kohalise liikumise tegelastega.** Samuti oli adwokaat Esteril Wiljandis nõupidamine major Eisenbergiga.

4 Kuiwajõe talupidajat riigiwanema poole.

Pühapäewal, 17. skp. oli Kuiwajõe wallamaja ruumikas saalis Kose ümbruskonna talupidajate suur koosolek, mida juhatas põllumees A. Niiman.

Kohapeal on praegu käimas maakorralduse tööd, millest rahwas ootas oma kohtade elujõulisteks tegemist. Paljud wäikekoha omanikud ei saa majapidamist sisse seada, sest puudub heina- ja karjamaa.

Et maapuudus suur, nurisetakse Kose-Uuemõisast suure maakoha andmise üle misjoni selcsile.

Rahulolematust kutsub esile kohapealsete metsaametnikkude tegewus, kes põllupidajatele riigimetsas karjatamisel takistust teewad.

Koosolekul otsustati saata saadikud riigiwanema juure talupidaja hädade wastu abi otsima.

Saadikuteks waliti: A. Niimann, A. Hammer, J. Kruus ja A. Jõffert, kes esitawad otsused, mis warem Wälke-Maarjas wastu wõetud.

Lõpuks otsustati nõuda kindlat kaitset demokraatlisele riigikorrale, awaldades protesti nõuete wastu ellukutsuda uusi kulukaid asutusi (nagu presidont jne.), mis ainult maksusid wõiwad suurendada. Samuti ka kawatsuste wastu häälekõigus ära wõtta kodanikkudelt, kes tulumaksu ei maksa.

Narwa kosk „piiramisseisukorras".

A.-s. „Kiwiõli" Kreenholmiga lepingu sõlminud kose kasutamiseks.

Siemens-Schuckerti osa.

Neil päewil wiibis Tallinnas Saksa elektritööstuse Siemens-Schuckerti direktor Walem. Dir. Walemi sõit oli ühenduses a.-s. Kiwiõli ja Kreenholmi wahel sõlmitud lepinguga, mille järele Kreenholm hakkab warustama „Kiwiõli" kaewandusi elektriga Narwa koselt. Selleks kawatsetakse wälja ehitada 32.000 kw. (?) jõujaam, millest jatkuks ka teiste tööstuste warustamiseks Wirumaal. Uus jõujaam peaks tegewust alustama juba 1. apr. 1931. a. Et Narwa kose jõu kasutamine wõib sündida ainult kontsessiooni alusel, kuid kontsessiooni nõutamine aega wõtab, siis nõutawad praegu lepinguosalised majandusministeeriumilt luba ehitustööde algamiseks.

Nagu teadwalt poolt kuuleme, ei puudu „Kreenholmi" ja a.-s. „Kiwiõli" kawatsustel ka oma tagamõte — nimelt saades luba ehitustööde alustamiseks oleks neil juba teatud eesõigus Narwa-jõu kasutamiseks ja sellega tuleks arwestada ka kontsessiooni tingimiste wäljatöötamisel. Kogu selle ettewõtte taga seista üks kohalik Saksa pank ja „Siemens Schuckert."

Taageperas taheti metsawahti tappa.

Tundmata isik lasi 5 lasku majja.

(Meie kirjasaatjalt traadi teel.)

Walga, 18. augustil. Öösel wastu pühapäewa lasti Naitsilla metsawahi August Wihu elukorterisse wintpüssist wiis kuuli, mis õnneks kedagi ei tabanud. Laskmine sündis akna kaudu ja lähedalt maalt.

Arwatakse, et laskja on üleriigiliselt tagaotsitaw kurjategija Mihkel Aus, kes end käesolewal ajal warjab Taagepera lalalbastes metsades. Mitu korda on Walga kriminaalpolitsei korraldanud haaranguid mehe tabamiseks, kuid Aus on suutnud siiski jääda tabamatuks. Metsawahtide peale on Ausil põhjust sellepärast kanda wiha, et need mitmel korral on abistanud kriminaalpolitseid kurjategijate jälgimisel ja tabamisel.

Läinud aastal lasti metsawaht Wihu pihta metsas öösel teadmata kelle poolt mitu lasku, mis aga ei tabanud. Läinud nädalal põletati Wihul põllul rukkihakid.

Eesti-Läti piirimaade korraldamine lõpul.

Mitmed küsimused nõuawad walitsuste seisukohti.

Wiimane nõupidamine oktoobrikuus Tallinnas.

Pühapäewal saabus Riiast tagasi Eesti-Läti piirikomisjoni istangutelt Eesti delegatsioon, kuhu kuuluwad wälisministeeriumi esindaja Warma, piiriwalwe walitsuse esindaja kol. Engmann ja põllutööministeeriumi esindaja katastriameti juhataja Tiitso. Piiritsoonega poolitatud hüpoteegiüksuste kinnistamise asjus kestsid nõupidamised 4 päewa. Seekord waadati läbi ja otsustati kinnistusjaoskondadele esitada materjalid 40 majapidamise kohta. Seni on kinnistusjaoskondades 150 poolitatud hüpoteegiüksust juba kinnistatud ning järge ootamas on weel 60 majapidamist. Nende kohta loodetakse plaanid ja teised andmed kokku seada hiljemalt oktoobrikuuks ning oktoobrikuu lõpul waatab need piirisegakomisjon läbi Tallinnas, mis ühtlasi kujuneb ka wiimaseks koosolekuks. Eesti-Läti piiritsoonega poolitatud hüpoteegiüksuste kinnistamise kohta. Eelolewa talwe jooksul loodetakse kõik poolitatud kinniswarade kohta käiwad küsimused lahendada, mispärast enam wajadust ei ole 1. aprillil 1931 a. kinnistustähtaja pikendamiseks.

Nüüdsel nõupidamisel kerkis üles rida küsimusi, milliste lahendamist praegune piirikonwentsioon ette ei näe. Näiteks wajalised praegu selgusetus, kuidas talitada Petserimaal piiritsoonega poolitatud majapidamiste kinnistamisel, kuna seal hüpoteegiüksused puuduwad. Samuti ei ole selgust piiritsoonega poolitatud ja wõõrandatud kuid endise omaniku nimel olewate mõlfade asjus jne. Nende küsimuste lahendamiseks pööratakse mõlema konwentsiooniosalise riigi walitsuse poole, kes uue kokkuleppe kohaselt wajalikud juhtnöörid annab.

Raskusi tekitas ka Petserimaal teisele poole piiritsooni jäänud maade kinnistamine senise maakasutaja nimele, kuna kinniswarade omandamine, rentimine ja kasutamine piiriäärses maaribas ja Petserimaal wastawa seadusega wälismaalastel keelatud on. Nüüd on sellest küsimusest üle saadud Eesti ja Läti wahel wastastikku wahetatud nootide abil, milles seletatakse, et tähendatud seadus Eesti ja Läti kodanikkude kohta ei käi.

Ukrainlased wallutasid Lwowi?

Warsjawi, 18. augustil. Ida-Galiitsia pealinn Lwow oli möödunud öösel neli tundi muust maailmast eraldatud. Tundmatud kurjategijad olid ühel ja samal ajal läbi lõiganud kõik linna tulewad telegraafi- ja telefonijuhtmed ja samal ajal läbi lõiganud kõik raudtee signaalijuhed. Ainult juhust wõib tänada, et kaks raudteerongi saabus ilma signaalita linna, ilma et kokkupõrget oleks juhtunud.

Politseiwõimude arwates on siin tegemist ukrainlaste sõjawäelise salaorganisatsiooniga wõi kommunistide sabotaashiga. Lehtede teatel olewat wangistatud 21 ukrainlast.

E. Sarepera,

Eesti saatkonna atašee Moskwas, wiibib praegu ametasjus Tallinnas. Ta sõidab kolmapäewal Moskwa tagasi.

Persia piiriwalwurid.

Riigiwanemale uus adjutant.

Nagu kuuleme, läheb riigiwanema senine adjutant kapten Schiller oma endisesse teenistuskohta ratsawäkke tagasi. Riigiwanema uueks adjutandiks saab kol. Jakobson, Eesti senine sõjawäeline esindaja Poolas. Kol. Jakobson, kes Poola presidendi külaskäigu puhul wiibis Tallinnas, peab weel tagasi sõitma Warsjawi, kust ta mõne nädala pärast asub oma uuele teenistuskohale.

Eesti territooriumil käinud Wene lennuki

pärast awaldas wälisminister teatawasti kohalikule N. Wene saadikule protesti. Lennuk küll ei wiibinud meie territooriumil, waid tulistas meie piiriwalwureid, kui need sunnitud olid lennuki pihta loata üle piiri tuleku pärast laskma. N. Wene saatkond ei ole protesti puhul wälisminist. seni weel midagi teatanud.

Kellel maksud maksmata, alkoholi müügi luba ei saa.

Majandusministeerium tegi korralduse, et alkoholimüügi lubasid ei antaks ja ei uuendataks neile ettewõtjatele, kellel riigimaksud wõlas. Maksuinspektoritele on ülesandeks tehtud teatada nende klubide, seltside ja üksikute ettewõtjate nimed, kes müüwad alkoholilisi jooke ja kes ei ole seni oma maksuwõlgu riigile tasunud.

Uus wallaomawalitsuse seaduse eelnõu,

mis sise- ja kohtuministeeriumis walminud, saadetakse täna tutwunemiseks walitsuse liigetele, kõigile maawalitsustele, maaomawalitsuste ja linnade liitudele, riigikogu omawalitsusasjade komisjoni liigetele, õigusteadlaste seltsidele ja üksikutele isikutele, kes omawalitsusasjadega seotud. Wastused arwamisawaldustega palub ministeerium saata oktoobri esimesteks päewadeks.

Saksa põllumajandusminister Schiele

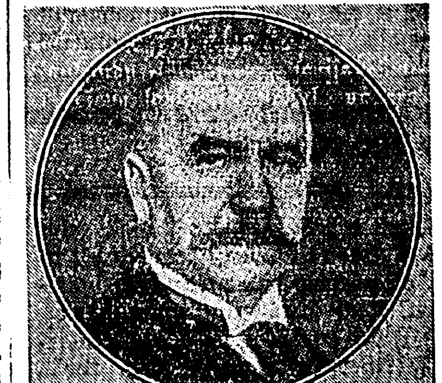

põllumajandus-kaitsetollide maksmapaneku agaraim pooldaja.

Berliini leht „B. Z. am Mittag" toob suurte pealkirjade all kõmulise teate Hugenbergi käsilase junkur Oldenburg Januschau wisiidist Schielele ja ühendab sellega mitmesuguseid poliitilisi kombinatsioone. Muuseas oletab leht, et Schielet püütakse Hugenbergile tagasi wõita ja Schiele juhitawat maarahwa-partei ühinemist saksa rahwuslastega saawutada. Ka olewat riigipresident Hindenburg Oldenburgi wahetalituses teadlik.

Nagu „Vorwärts" teatab, nimetawat Schiele ise neid teateid „täieliseks wäljamõeldiseks". Oldenburg külastawat teda särjekindlalt ja mainitud wisiidi puhul ei olewat poliitilised küsimused üldse kõne all olnud.

Riigipresident Hindenburg, nagu teatatakse ametlikult, asuwat selles küsimuses täiesti erapooletul seisukohal.

Tokios paljastati Wene salaluure.

London, 18. augustil. „Exchange" teatab Tokiost: Jaapani peastaabis paljastati salaluureorganisatsioon. Wangistati seitse isikut, nende hulgas ainult üks sõjawäelane. Neid süüdistatakse sõjawäeliste saladuste wäljaandmises Wene enamlastele ja kommunistliku kihutustöö tegemises sõjawäelaste keskel.

Haruldane õnnetus sadamas.

Auto nr. 1191 jooksis sillalt merre.

Esmaspäewa hommikul jooksis taksoauto nr. 1191 Tallinna sadamas sillalt merre ja sai ränki wigastusi. Autojuht Paul L. läks korda weel wiimasel silmapilgul autost wälja hüpata ja kaldale ujuda. Auto A-1191 sõitis sadamasse Wiktoria sillale, kuhu pidi saabuma aurik „Dagmar" reisijatega. Auto liikus wõrdlemisi kiiresti, sest samale sillale sõitsid weel rida teisi autosid ja ainult kiirus pidi otsustama, kes neist saab parema seisukoha laewa juures. Liikudes silla ääres kaotas auto äkki õige suuna ja hakkas mere poole wedama. Juht püüdis sõidukit pidurdada, kuid see oli hilja, auto libises umbes meetrit 7—8 mööda puusilda, weeres siis üle silla prussi ja kadus koos juhiga silmapiirilt. Õnneks läks aga juhil korda kardetawat sõitu poole tee peal katkestada, auto ust awada ja sealt wälja hüpata. Auto jooksis kuue meetri sügawusesse. Uppunud auto päästmiseks kutsuti kohale tuuker ja sadamatehaste kraana. Need tõstsid suplema läinud takso kaldale, kuid armetumas olekus.

Auto nr. 1191 kuulub Tallinnas elutsewale Joh. Wiltmannile.

„Tahiti" reisijad päästeti.

Wellington (Uus Meremaa), 18. augustil. Wajuwalt Uue Meremaa aurikult „Tahiti" wiidi reisijad ja post täna hommikul Ameerika aurikule „Wenturale".

Lawiin mattis kaks turisti.

Berliin, 18. augustil. Sawoia Alpides mattis lawiin kaks Saksa turisti, kes tahtsid Mont Blanc'i otsa ronida. Üks turist sai surma. Teine toimetati raskesti haawatuna Chamonix haigemajja.

Leedu lennukid teel Moskwasse.

Kaunas, 18. augustil. Täna kell 9 hommikul algas kolm Leedu sõjawäelennukit Kaunasest lendu Moskwasse, et wastata Nõukogude sõjalaewade külaskäiku, mis sündis 1928. aastal.

Läti alandab diskonto protsenti.

Riia, 18. augustil. Ühenduses käibrahilimistega, mis peeti Läti panga ja rahaministeeriumi algatusel, on nüüd 19 juhtiwat panka otsustanud oma diskontoprotsenti alandada. 17 panka alandab diskontoprotsenti 11 peale ja kaks, nimelt Riia börsipank ja Riia linna diskontopank, 10 peale.

Lööming Preisimaal.

Berliin, 18. augustil. Pühapäewal oli Fischhauseni linnas (Preisimaal) raske löömine kohalikkude elanikkude ja Königsbergist tulnud rahwussotsialistide wahel. 10 isikut said haawata, nende hulgas üks raskesti.

Eesti laulujanna Helsingi ringhäälingus.

Meie koloratuur-sopran pr. Adele Teras-Keltjanowa, kes suure eduga Pärnus kontsertidel esines, on kutsutud soomlaste poolt külla ja laulab teisipäewal, 19. augustil kell 8 õhtul Helsingi ringhäälingus.

Professor Puusepp esitatakse Bulgaaria kuningale.

Professor Puusepp sai kutse sõita Poolasse, Jugoslaawiasse ja Bulgaariasse teaduslikke loenguid korraldama. Professor wõttis kutse wastu. Ta pidi teele asuma esmaspäewa õhtul. Muuseas on tal oodata Bulgaaria kuningale esitamist.

Keeristorm Ameerikas.

New-York, 18. augustil. Uue Inglismaa osariikides (Ühendriikide idarannal) möllas eile kange keeristorm, mis põllumajandusele suurt kahju sünnitas. Wälk surmas wiis inimest.

Afriidid lõpetasid kallaletungi Peshawarile.

London, 18. augustil. Nagu Loode-Indiast teatatakse, on mässuliste afriidide kallaletungid Peshawari linnale nüüd lõppenud.

4 päewaga autoõnnetustel 36 inimest surma.

Pariis, 18. augustil. Prantsusmaal on nelja wiimase päewa jooksul autoõnnetustel 36 inimest surma ja 183 haawata saanud.

Läti peaminister külastab Belgiat.

Riia, 18. augustil Läti pea- ja wälisminister Celminsch algab oma reisi Belgiasse neljapäewal. Teda saadawad protokollijülem Tepfers ja adjutant kolonel-leitnant Lukinsch.

Kindral Miller
Wene emigrantide-ohwitseride organisatsiooni juht, kes toetab Nõukogudewastast liikumist.

Õpetajate teenistusseadusega tuleb rutata.

Kool ei pea jääma poliitiliste tuulte pöörisesse.

Mäletan ühe meie õpetajate-seminari direktori sõnu: Mina olen wastutusrikkama koormaga.

Kahtlemata neis sõnus peitus palju tõtt, sest temale ei wõinud olla ükskõik, missugused inimesed ta saadab ellu kaswatama meie noorsugu, nagu kahtlemata palju tõtt oli selle sakslase sõnus, kes ütles, et 1870. a. sõja wõitis sakslasile *rahwakooliõpetaja.*

Inglane on uhke, et neil on *kool*, kus töötawad *wäärilised* jõud ja kust tulewad *praktilised inglased.*

Nõukogude Wenemaagi, tunnustades wana tõde: tulewik on selle päralt, kelle päralt on noorsoo kaswatamine — teeb tõsiseid jõupingutusi oma koolielu korraldamisel, pühendades sinna *erilist tähelepanu.*

Meil aga, näib nii, ei teata sellest midagi, wõi ei taheta teada, enne kui *walus* ei ole olnud.

Tuleb meelde H. Chr. Anderseni muinasjutt: „Kuninga uued riided." Kõik nägid, kõik teadsid, et kuningal ei olnudki riideid seljas, aga keegi ei tahtnud *seda* ei näha, ei teada, waid *kõik* imetlesid kuninga suurepärast *uut* ülikonda, sest keegi ei tahtnud olla rumal.

Laps oli see, kes wiimaks õpetama tuli „Isa, tal ei olegi riideid seljas!" Ja siis oli see korraga kõigile selge.

Kas meilgi wiimati ei tule minna *lastetuppa* õppetundi wõtma?

Kas Läänemaa wiimased sündmused, kus 160 inimest ühe käewiipega töötatöölisiks kuulutati, ei ole meile olnud õppetunniks?

Läänemaa hariduselu juhiks on 24-*aastane* noormees. Seesama andis meile kahekordse wäärtusega õpetuse: 1) sotsialistidel ei tarwitse enestel mitte teada, mida nemad kirjutawad oma häälekandjas wõi mida räägiwad rahwakoosolekuil ja 2) meie rahwakool on poliitiliste tuulepööriste tallermaa.

Kes meist ei mäletaks neid pisaraist nõretawaid kirjutusi „Rahwa Sõna" weergudel alles mõni kuu tagasi töötatööliste raskest seisukorrast. Numbris numbri järele süüdistatakse walitsust, eriti aga tööerakonda kuuluwat riigiwanemat, et miks meil ikka ja ikka tuleb juurde töötatöölisi, et töötatöölisile ei muretsetawat tööd, et ikka küllalt ei tehtawat nende waeste õnnetute seisukorra parandamiseks. Et küll näidati, et walitsus just käesolewal aastal töötatööliste olukorra parandamiseks rohkem teinud kui seda sotsialistlik walitsus ja et walitsus oli tõsiselt mures töötatööliste seisukorra pärast, ei aidanud see kõik, muudkui oleks aga ohjad sotsialistide käes, kuidas siis kohe oleks kõik teisiti.

Nii olid sõnad.

Ja teod?!

Tallinnas kihutab sotsialistlik linnanõunik abipalujad ukse taha. Nõmmel saadab politsei järele. Tartus ei luba sotsialistid-linnawolinikud waesele söögirahaks juurde päewas isegi 2 (kahte) senti mitte. Hiiumaal tõstetakse Kärdla alewis sotsialistide poolt isikumaks kõige waesemaile, täiesti tuluta inimesile, ennenägemata kõrgusele, samal ajal alandades kõige rikkamail maksukoormat terwelt tuhande sendi wõrt. Läänemaal tõstawad sotsialistid härrade maawalitsuse liigete palka terwelt 2000 senti kuus, aga samas sotsialistlik maawalitsus 1930./1931. a. eelarwes tõmbab maakonna kodumajanduskooli sulase palga (eelmises kokkuseatud eelarwes oli 6000 senti kuus) maha 1500 sendi peale kuus, teisal jälle 850 sendi peale kuus endise wiie tuhande asemel ja sotsialist Jakob Puss seletab maawolikogu koosolekul kõige suurema südamerahuga, et praegusel ajal juba lihtne mullatööline saawat kuus 18.000 senti palka(!), tema kaaslane maawolinik sotsialist Mihkelson tõttab aga rahwakoosolekule ja seletab: teie, waesed töölised, teie seisukord on wäga raske, teil ei ole leibagi lauale panna, silgud ja kartulid on teie toit! Maawalitsuse haridusosakonna juhatajale tuleb ministeeriumist ettekirjutus koondada õpetajate arwu, selle järele ei pidanud kuuluma wallandamisele mitte üle 30 õpetaja, aga sotsialist A. Tänaw paiskab tänawale 160 inimest! Meie saaksime aru, kui need 160 kohta oleksid tulnud tõesti kaotamisele, siis oleks olnud wähemalt kasu riigikassale, kuigi töötute seisukord oleks olnud raske, aga siin ei kao kohad, ei hoita sellega raha kokku, waid tehakse 130 inimest lihtsalt sellepärast leiwast lahti, et omamehi on tarwis panna asemele.

Nii. Ohjad on sotsialistide käes ja nemad nüüd näitawad, kuidas „Rahwa Sõnas" wõib nutta, rahwakoosolekuil haledalt rääkida, aga tegudes kõige onupojalisemat poliitikat ajada.

Ei wõi lubada, et meie kool satub täielisse tuulepöörisesse, poliitiliseks tallermaaks, kus õpetaja, olgu ta tunnustatum, wilunum pedagoog, enam kooliaasta lõpul iialgi kindel ei wõi olla, et ta sügisel oma tööd weel jatkata wõib, kus ta enam õpilasi ühtlaselt hinnata ei wõi, waid juba teadma peab, kellele wõib klassis wõi tunnistusel teha märkuse ja kellele ta seda poliitilisil põhjusil juba teha ei tohi! Kus tal enam õigust ei ole eeskujuna kartmatult astuda wälja tõe ja õiguse ja seaduse kaitseks, waid kus tal juba küsida tuleb, kas minul wiimaks „tüli ja riiu" pärast ei tule kaotada oma koht.

Tuleb luua *kindel wallandamise kord.*

Meil ei ole praegu mingisugust korda ette nähtud eriti kutseliste õpetajate wallandamisel, kellest ju rõhuw osa meie koolijõududest tänapäew koosnebki.

On sellepärast hädawajaline kiirustada õpetajate teenistusseaduse wäljatöötamisega ja selle wastuwõtmisega riigikogu poolt. Seal peaks ka õpetajate wabastamise kord olema nähtud ette selgete joontega, ka koondamiste puhkudel.

Kui tarwis on koondada, siis ei tule hakata peale kõige paremateist, nagu seda nüüd Tänaw teeb, waid kõige nõrgemaist ja kui neid nõrgemaid ei ole, siis neist, kes teenistuselt nooremad wõi waranduslikult kindlustatud ja wiimaks õpetajate eneste juurde minna ja kokkulepe leida.

Niikaua aga, kui meil seda kindlat korda ei ole, ei ole meil paratamatult õpetajaid, waid on rahwakaswatustöö tegijaiks wõimaldatud küllalt kergelt pääseda poliitilise armuleiwa sööjaiks.

Minneste.

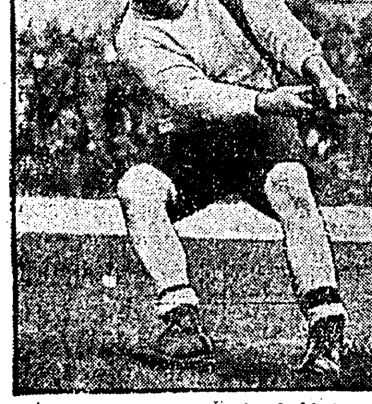

Tugewad politseinikud.

Sport wõidab poolehoidu igasuguste kutsealaliste juures. Ka politseinikud harrastawad seda hoolega. Pildil tugew ja wõidukas politseinik köiewedamiswõistlustel.

Lõpulik wäljamüük
ja mitte reklaam on
B. Grossmann'i
valmisriiete äris V. Karja tän. nr. 8

Kõik daamide ja härrade üliriided
müüakse 25—30% alla sisseostu hinna.
Kindlad hinnad. Palun veenduda.
B. GROSSMANN. V. Karja tn. 8.

Kuidas töötab ilmariigi peaminister.

Macdonaldi töörohke päew.

Macdonald tõuseb hommikul kella poole 8-ks ja selleks ajaks ootab teda juba hommikune post, mis sisaldab sageli kuni 200 wastustootawat kirja. Lõpetades selle töö ühes sekretäriga, peaminister lehitseb ja loeb Londoni ning prowintsi ajalehti. Neis on juba sinise pliiatsiga märgitud enam huwitawamad kohad. Kell 9.45 hakkawad ilmuma esimesed külastajad ja wastuwõtmine kestab kuni kella poole 12-ni. Peale seda algab walitsuse koosolek, mis kestab kella poole 2-ni.

Eineks kulutab peaminister ainult mõned minutid, sest kella poole 3-ks peab ta olema alamkojas, walmis wastama iga saadiku sageli salakawalaile küsimusile.

Parlamenti jääb peaminister harilikult kella ½8-ni, kus ta wiibib kas saalis ehk eelises kabinetis speaker'i seljataga. Peale seda ruttab ta oma ametlikku residentsi Downing street 10, lõunatab kiiresti ja ruttab tagasi parlamenti.

Kell ½11 tuleb ta alles koju ning seab siis weel kokku ettekande parlamendi otsustest, kuningale ettekandmiseks.

Sarnane on peaministri harilik tööpäew, kuid on ka ebaharilikke, kus peaministril tuleb ette kanda mitu kõnet ja nende hoolikaks ettewalmistuseks wõtta uneajast lisa.

Ainult nädala lõpul sõidab Macdonald Londonist wälja mõisa, mille keegi rikas lord annud inglise peaministrile kasutada. Kuid sealgi pole täielikku puhkust — tulewad telegrammid, mis nõuawad kiiret wastust. Kuid siin wähemalt on walitsuse juht waba parlamendi ning walitsuse koosolekuist.

Jaapani naised

on saawutanud ammuigatsetud eesmärgi — hääleõiguse kommunaalwalimistel. Hääleõigus on naistel, kes saanud 35-aastaseks. See saawutus on Jaapani naisõiguslaste agara kihutustöö tagajärg. Pildil: naisõiguslased kihutuskoosolekul.

Tähelepanu! Esimene loterii, mis käesoleval aastal loosimisele tuleb, on NARVA ILMARISE-VÕITLEJA loterii. Peavõit enneolematu 1.100.000 senti. Tähed müügil 5. septembrini, kui neid jätkub.

Hiiumaa „klubid".

Koer, kes sõi 8-rublalise priistüki.

Meie esimesed rahad, mis wälja lasti, kandsid pealkirju: riigikassa tähtede eest wastutab riik kogu oma warandustega ja sissetulekutega. Praegused kannawad märkust, et rahad on wälja antud rahaseaduse alusel. Raha wäljaandmise õigus on aga ainult riigil.

Kuid olid ajad, kus maksid rahad, mis ei kannud mingit wastutuspealkirja ega märkust, et wälja antud mingisuguse seaduse põhjal. Kuid maksid ometi. Ei wajanud rahad keerulisi trükimasinaid, ei peeneid wesimärke ega mitmekümnewärwilisi klišeesid. Siiski täitsid oma ülesande.

Sarnaseks riik riigis oli Hiiumaa aastat 50—70 tagasi, kes omas omad rahad, mis liikusid seaduslikkude maksuwahenditena.

Kohtan 78-a. wanakest. Olnud Hiiumaal krahwil kupjaks ja wiinameistriks, mäletab hästi neid aegu — jutustab rahadest järgmist:

— Krahw Ungern-Sternberg, kelle järeltulija oli kuulus Hiiumaa meriröövel, oli omaaegne Hiiu-Saare walitseja. Temale kuulus peaaegu terwe Hiiu saar — 15 mõisat.

Peale selle kuulus talle tema poolt asutatud kalewiwabrik Kärdlas. Ääremaad mõisate juures olid wälja antud kandimeestele — kunesnikkudele, milliseid kohad kestsid sarnases olekus kuni maareformi teostamiseni. Igatahes ei oma wist kusagil mujal olewad mõisad sarnasel arwul riigikrundi talusid, kui Hiiumaa.

Kui Kärdla kalewiwabrik töötama hakkas, siis hakkas korraga wabrikuwalitsus töölistele palka maksma oma rahadega, olid papist tehtud ning peale trükitud nominaalhind. Rahad kandsid „klubide" nimetust.

Wabrikuwalitsus oli kokku leppinud ümberkaudsete poodidega, et nemad pidid „klubide" eest kaupa töölistele müüma. Nende käest wõttis jälle wabrikuwalitsus need „klubid" tagasi. Tegelikult aga mingisugust tagasiwõtmist ei olnud, sest oma mõisates hakkas „krahwihärra" ka töölistele palka maksma „klubides", ning warsti oli kogu Hiiumaa saar neid täis, käisid nagu praegused seaduslikud rahad.

Wabrikus walmistatud riide ja nõndasamuti wabrikusse tulewad willad töid talupojad wooris Haapsalust Keilasse ja tagasi. Kindlaks wedajaks oli Wõnnu wallast Aawik. Neile maksis krahw harwa rahas, kuid peaasjalikult „klubides", nii liikusid „klubid" mitte ainult Hiiumaal, waid ka mandril. Kuni Keilani ja Lihulani oli „klubi" igalpool seaduslik maksuwahend.

Korra tulnud Hiiumaale keegi kõrge wene ametnik, näinud seal liikuwaid rahasid ja warsti tuli Peterburist korraldus rahad ära korjata, ning wenericigi rahad rahwa kätte lasta.

Krahw alustas rahade kokkuwõtmist 50 a. tagasi, Aleksander 3. ajal. Rahasid kokku korjates aga selgus, et teadmata kelle poolt on käima lastud järeltehtud rahasid ja nimelt 3 miljonit rubla.

Kuna rahad äärmiselt lihtsad olid, siis ei saanud muidugi keegi wahet teha, ning krahw pidi need wälja lunastama. Tegi selleks riigilt laenu. Pööras keisri poole, et see laenu kustutaks, keiser kustutas ½ milj. rubla.

Wahepeal tasus krahw laenu ja kui Nikolaid krooniti, siis kustutati jälle ½ milj. rubla. Wana krahw suri Jaapani sõja ajal ja pärast tema surma kustutas riik weel järelejäänud ½ milj. rubla.

Edasi selgub jutust, et „klubid" olid walmistatud papist ja rahad olid 10-, 15-, 20- ja 40-kop. ja 1-rublased. Rahade pikkus oli umbes 6 sm. ja laius 4 sm. Iga raha oli isekarwa, nii 20-kopikalised sinised, 40-kop. kollased jne.

Wanemad inimesed jutustanud jutustajale, et enne pappklubisid oli olemas rahaks nahast tehtud „klubid", kuid kuna wabrikuwalitsusel, niisamuti mõisatel neid kuli alati rohkesti wälja anda, siis wõetud tarwitusele lihtsamad ja odawamad rahad. Rahad trükitud Peterburis.

Kokkukorjatud klubid lastud ära põletada. Põletamine olnud aga wõrdlemisi halwasti organiseeritud, ning põletaja sõbrad hoolitsenud juba selle eest, et „klubid" enne põletamist weel kord realiseeritaks wabriku kontoris nominaalhinna eest.

Jutustaja mälestuse järele leiduwat praegugi wast Hiiumaal mõni eht „klubi."

Ka hilisematel aegadel kasutasid üksikud mõisad oma rahasid-pileteid. Nii mäletab ridade kirjutaja, et weel wiisteistkümmend aastat tagasi tarwitas Harjumaal Hatu mõis, asub Risti kihelkonnas, nähtawasti wana kombe põhjal, Hiiumaa klubide mõjutusel, oma mõisa rahasid.

Raha asetäitjad kandsid nimetust „piletid", olid walmistatud paksust papist, peale trükitud Hattokül ja wäärtus 40 kop., 25 kop. jne. Iga liik pileteid oli ise wärwi.

Nimetatud piletitega tasuti päewapalka peaasjalikult kartuliwõtmisel, -panemisel ja heina ajal. Üldse ajal, kui mõisas rohkem päilisi oli. Töö lõppedes andis mõisapidaja piletite wastu raha — piletid anti päewa lõppedes. Küll wõis aga ka selle piletiga osta poest omale kaupa. Sarnasel juhtumisel sai raha mõisnikult poepidaja. Sarnaseid pileteid liikus rohkesti.

Hea omadus oli piletitel walitseja jutu järgi — polnud niipalju waja raamatuid pidada.

Käiwad nüüd tehnika wiimase saawutuste kohaselt rahad, tehakse neid järgi, kuid ikka nii õnnetumalt, et neid tuntakse ja kahju jääb selle kanda, kes waleraha esitas. Hiiu krahw aga pidi kõik õigete pähe omal ajal wastu wõtma ja waleraha tasuma, sellest wõite tunda, kui wilessad nad olid ja paksust papist ka, lagunesid wäga kergesti. Sellega lõppes jutt.

Klubide" kohta on liikumas rohkesti anekdoote. Hiidlane läinud Tallinnasse. Tahtnud osta paki „laewatubakast". Maksmisel esitanud klubi. Suurlinna mehed polnud sarnast raha näinudki. Hakkawad hiidlast narrima ja naerma — kaupmees koos sellidega.

Hiidlane wihastanud ja hakanud kaupmehi sõnuma. — Mina müüsin 15-rublalise härja klubide eest, nüüd ei saa paki tubakat, terwe krahwi Hiiusaar ostab ja müüb nendega. Ja järgneb terwe rida sõnu — pole kusagil käinud, ega näinud, kuidas ilmas elatakse.

Kaupmees wiis mehe bürgeri juure. Wiimane karistas meest 3 rublaga „ropusti" rääkimise eest linna auwäärses kaupluses.

Hiidlane läks tagasi Hiidu ja wandus, et tema kunagi mandrile jalga ei tõsta: naerawad mede meeste wärkl ja kui mees wälja astub, siis panewad trahwi maksma.

Nahast klubisid armastanud eriti kanad. Tehtud lambanahast, olnud need nahatükid koertele suurteks maiustükkideks, eriti siis, kui klubi „rahwa käes" oli käinud ja seega igasugu wõõpa juure saanud.

Keegi kandikoha mees walmistanud end rendimaksmisele, lugenud pooleaasta rendi lauale nahkklubides walmis. Eit kutsunud taadi millegipärast wälja. Momenti kasutanud Krants ja kui peremees tuppa tagasi tuli, lõpetas Krants priistükki.

Hiidlane jahmatanud, kuid jäänud külmawereliseks. Patsutanud Krantsile turjale ja ütelnud: „näh, mes mede mees wõib, teeb koerale 8-rublalise priistüki, kui krahw tegest rublalist leunat sööb."

Krahw saanud sellest kuulda, kutsunud mehe mõisa ja määranud: „ah sinu söödap see koer minu rahadega, jürripäewast sinu maksab mulle renti 20 ruubli aastas, kas mõistab."

Mees tulnud mõisast wälja ja ütelnud toapoisile: „Krahwi härra weis küll renti juure panna aga 8 rubla ei seua koraga ära süüa."

A/S „TALL
teatab, et alates 1
(endised kõnetr. 10-93
wäljaku
Teisle osakondade kõ
Kaubanduse
Süteladud
Laevatarb
Tööstuse os
Ekspeditsio

Haapsal

6

Haapsalu 650-aasta mälestuspäew
pidustuste pühitsemine kujunes sügi
tulekul waikseksjääwale linnale ilusak
wirgutuseks enne talweund. Laupäe
waõhtused rongid tõid Tallinnast j
mujalt kokku kaunis rohkel arwul pi
dulisi. Tallinnast sõitis selleks piduli
kuks puhuks wälja „Kalewi" kaitsema
lewkonna orkester 40-meheliseõ koos
seisus ja Ü. E. N. Ü. rahwatantsud
grupp. Linna esimesed majad jub
sisendasid wäljasttulnule mulje, et se
tagasihoidlik linn pühitseb mingi täh
sama sündmuse mälestuspäewa. Kõi
majad, wälja arwatud wast riigiasu
tused ja koolimajad, olid dekoreeritu
rohelisega, mille keskel lehwis tasase
õhtutuules rahwustrikolor.

Õhtuses widewikus pakkus suurepä
rast pilti wana lossi ware, mis o
ohtralt illutulestatud, eriti aga kõrg
wahitorn, millel säras suurelt „650
Kella 8 oli awar lossiõu kogunud tä
inimesi, kellele Haapsalu kooride ja o
kestri poolt serweeriti meeleoluli
muusikat. Wänade puude all wooga
inimmeri, aegajalt wõhisesid taewa poo
le raketid, wõi lõi kusagil waremet
nurgas hõõguma roheline wõi punan
bengaalituli. Eriti suurepärane o
effekt, kui süüdati wahitorni ääres
kõrgete müüride all punane tuli. Sii
tundus, nagu saaks uuesti elawal
lossi põlemise stseen aastast 1688, m
see kuulsusrikas piiskoplik kants häw
nes tules. Weriselt loitsid müürid
jändrikud puud rebestasid walguse j
sünnitasid kummalisi warje.

Keskõö paiku, pidustuste lõppedes
lossiõues, hakkas tõusma kuuketas
küünitas juba poolde taewasse. Kui
siis kadus rünkpilwede taha ja hulgad
kes tahtsid palest palge näha „walge
daami", pidid pettunult minema koju
Sügawa keskõö paiku hakkas ägeda
kallama wihma, mis kestis kuni püha
päewa keskhommikuni.

Hommikul kell 8 terwitasid Haap
salu elanikke lossitornist puhkpillide o
kestri helid. Mängiti esmalt tawali
tornikoraal „Ärgake, nii wahid hüü
wad", ja selle järgi Beethoweni „Kõ
taewad laulwad."

Tund hiljem oli pidulik jumalate
nistus lossiaias, kus jutlustasid õp
tajad Mühlen ja Sommer. Kosutaw
jumalasõna oli tulnud kuulama roh
hulk rahwast, kuna teatawasti usuel
Haapsalus päris intensiiwne. Pra
Mühlen tähendas oma kõnes, et wa
tamata lossi sõjalisele tähtsusele o
selles ka kirik, milles jutlustati jum
lasõna rahwale. Õpetaja Sommer o
teisel arwamisel ning märkis jutlus
et kiwid selle kiriku müüris peaksid
sendama selle ülekohtu pärast, mis ee
lastele osaks saanud lossi püsimise pä
wil. Ning rahwas kuulas ja jäi m
tesse...

Weidi enne 12 sammus „Kalew
orkester mürtsmarsiga „Aafrika k
dale", kuhu oli määratud rongikäi
lähtekoht. Sinna kogusid Haapsa
seltskondlikud organisatsioonid, ske
did, tuletõrje jne.

Laweerides suurte weelaikude wah
liikus rongikäik kesklinna poole.
orkester, lastes tulla kuuldawale Ee
omapärast fanfaaride marssi, mille
lid mehiselt kaikusid majade wah
meelitades tulema inimesi kaasa.
turuplatsile jõudes tehti peatus ja lin

äljamüük
aklaam on
smann'i
arja tän. nr. 8

amide ja härrade
üliriided
30% alla sisseostu hinna.
nad. Palun veenduda.
MANN. V. Karja tn. 8.

gi

Ainult nädala lõpul söidab Macdonald Londonist wälja mõisa, mille keegi rikas lord annud inglise peaministrile kasutada. Kuid sealgi pole täielikku puhkust — tulewad telegrammid, mis nõuawad kiiret wastust. Kuid siin wähemalt on walitsuse juht waba parlamendi ning walitsuse koosolekuist.

Jaapani naised

on saawutanud ammuigatsetud eesmärgi — hääleõiguse kommunaalwalimistel. Hääleõigus on naistel, kes saanud 35-aastaseks. See saawutus on Jaapani naisõiguslaste agara kihutustöö tagajärg. Pildil: naisõiguslased kihutuskoosolekul.

ILMARISE-VÕITLEJA loterii.
eptembrini, kui neid jätkub.

ki-
pöh-
oma

„pi-
pist,
40
oli

wa-
pa-
kui
edes
aha
Küll
oest
jai
seid

ju-
aa-

rgi,
un-
wa-
kõik
ja
da,
pist
ega

esti
õse.
st".
ma
dti.
ma

nud
lõ-

rublalise härja klubide eest, nüüd ei saa pakki tubakat, terwe krahwi Hiiusaar ostab ja müüb nendega. Ja järgneb terwe rida sõnu — pole kusagil käinud, ega näinud, kuidas ilmas elatakse.

Kaupmees wiis mehe bürgeri juure. Wiimane karistas meest 3 rublaga „ropusti" rääkimise eest linna auwäärses kauplúses.

Hiidlane läks tagasi Hiidu ja wandus, et tema kunagi mandrile jalga ei tõsta: naerawad mede meeste wärki ja kui mees wälja astub, siis panewad krahwi maksma.

Nahast klubisid armastanud eriti kanad. Tehtud lambanahast, olnud need nahatükid koertele suurteks maiustükideks, eriti siis, kui klubi „rahwa käes" oli käinud ja seega igasugu wõõpa juure saanud.

Keegi kandikoha mees walmistanud end rendimaksmisele, lugenud pooleaasta rendi lauale nahktlubides walmis. Eit kutsunud taadi millegipärast wälja. Momenti kasutanud Krants ja kui perenees tuppa tagasi tuli, lõpetas Krants priistükki.

Hiidlane jahmatanud, kuid jäänud külmawereliseks. Patsutanud Krantsile turjale ja ütelnud: „näh, mes mede mees wõib, teeb koerale 8-rublalise priistükki, kui krahw kegest rublalist lennat jääb."

Krahw saanud sellest kuulda, kutsunud mehe mõisa ja määranud: „ah sinu jöödap see koer minu rahadega, järripäewast sinu maksab mulle renti 20 rublli aastas, kas mõistab."

Mees tulnud mõisast wälja ja ütelnud toapoisile: „Krahwi härra weis küll renti juure panna aga 8 rubla ei jena korraga ära süüa."

A/S „TALLINNA LAEVAÜHISUS"
Suur Karja tän. 18
teatab, et **alates 18. augustist** ühisuse peakontori kodune keskjaam (endised kõnetr. 10-93, 9-52 ja 2-66) on ühendatud linna automaatjaamaga
väljakutse nr. 426-90 (4 liini)
Teiste osakondade kõnetraadid:
Kaubanduse osakond:
Süteladud: Meripuiestee 3, kõnetraat (2) 33-81.
Laevatarbeainete kauplus: V. Sadama t. 3, kõnetr. (20) 5-39.
Tööstuse osakond: S. Batarei t. 18/20, kõnetr. (2) 10-80.
Ekspeditsiooni osakond: (Joh. Pitka & Pojad) tollimajas, kõnetr. (2) 22-55.

Haapsalu juubelipidustused.

650-a. loss ilutuledes.

Haapsalu 650-aasta mälestuspäewa pidustuste piihitsemine kujunes sügise tuleful waikseksjääwale linnale ilusaks wirgituseks enne talweund. Laupäewaõhtused rongid töid Tallinnast ja mujalt kokku kaunis rohkel arwul pidukisi. Tallinnast sõitis selleks pidulikuks puhuks wälja „Kalewi" kaitsemalewkonna orkester 40-mehelises koosseisus ja Ü. E. N. Ü. rahwatantsude grupp. Linna esimesed majad juba sisendasid wäljasttulnule mulje, et see tagasihoidlik linn piihitseb mingi tähtsama sündmuse mälestuspäewa. Kõik majad, wälja arwatud wast riigiasutused ja koolimajad, olid dekorceritud rohelisega, mille keskel lehwis tasases õhtutuules rahwustrikolor.

Õhtuses widewikus pakkus suurepärast pilti wana lossi ware, mis oli ohtralt ilutulestatud, eriti aga õrge wahitorni, millel säras suurelt „650." Kella 8 oli awar lossisõu kogunud täis inimesi, kellele Haapsalu kooride ja orkestri poolt serweeriti meeleolulist muusikat. Wänade punde all woogas inimineri, aegajalt wihisesid taewa poole raketid, wõi löi kusagil waremete nurgas hõõguma roheline wõi punane bengaalituli. Eriti suurepärane oli effekt, kui süüdati wahitorni ääres, õrgete müüride all punane tuli. Siis tundus, nagu saaks uuesti elawaks lossi põlemise sõjeen aastast 1688, mil see kuulsusrikas piiskoplik kants häwines tules. Weriselt loitsid müürid, jändrikud pund rebestasid walguse ja jõunitasid kummalisi warje.

Kesköö paiku, pidustuste lõppedes, lossiõues, hakkas tõusma kuuketas, küünitas juba poolde taewasse, kuid siis kadus rünkpilwede taha ja hulgad, kes tahtsid palest palge näha „walget daami", pidid pettunult minema koju. Siügawa kesköö paiku hakkas ägedalt kallama wihma, mis kestis kuni piihapäewa keskhommikuni.

Hommikul kell 8 terwitasid Haapsalu elanikke lossitornist puhkpillide orkestri helid. Mängiti esmalt kawaline tornikoraal „Ärgake, nii wahid hüüidwad", ja selle järgi Beethoveni „Kõik taewad laulwad."

Tund hiljem oli pidulik jumalateenistus lossiaias, kus jutlustasid õpetajad Mühlen ja Sommer. Kõsutawat jumalasõna oli tulnud kuulama rohke hulk rahwast, kuna teatawasti usuelu Haapsalus päris intensiiwne. Praost Mühlen tähendas oma kõnes, et waatamata lossi sõjalisele tähtsusele oli selles ka kirik, milles jutlustati jumalasõna rahwale. Õpetaja Sommer oli teisel arwamisel ning märkis jutluses, et kiwid selle kiriku müüris peakid kisendama selle ülekohtu pärast, mis eestlastele osaks saanud lossi piisimise päewil. Ning rahwas kuulas ja läi mõtteses...

Weidi enne 12 sammus „Kalewi" orkester mürtsmarsiga „Aafrika kaldale", kuhu oli määratud rongikäigu lähtekoht. Sinna kogusid Haapsalu seltskondlikud organisatsioonid, skoudid, tulekõrje jne.

Laweerides suurte weelaikude wahel, liikus rongikäik kesklinna poole, ees orkester, lastes tulla kuuldawale Eesti omapärast fanfaaride marssi, mille helid mehiselt kaikusid majade wahel, meelitades tulema inimesi kaasa. Turuplatsile jõudes tehti peatus ja linnapea Alwer pani pärja wabadussõjas langenud kangelaste mälestussambale. Orkester mängis „Ligemal Jumal Sul." Rongikäigu jõudes waremetesse algas peatselt aktus, mille awas linnapea Alwer lühikese sissejuhatawa kõnega, mille järgi sõna oli wabariigi walitsuse esitajal teedeminister Jürmanil.

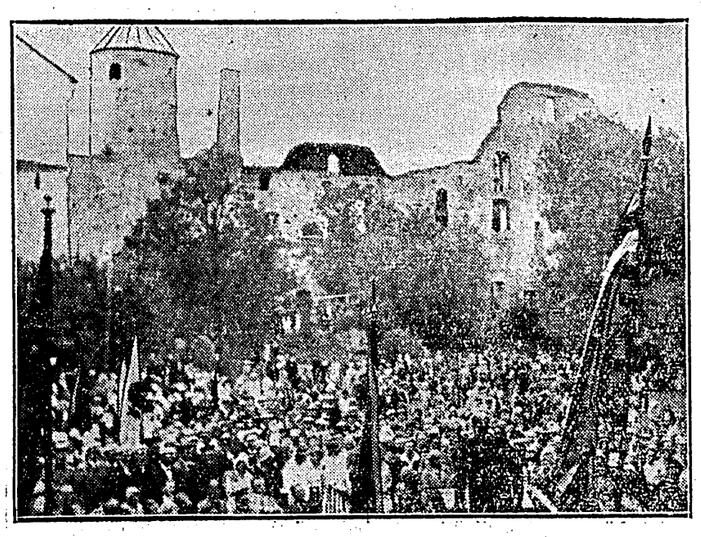

Rahwapidu lossiwaremetes.

Kõneleja mainis Haapsalu kirjut ajaloolist minewikku ja ta osa Eesti iseseiswuse saamisloos. Kuna Haapsalu enne ilmasõda oli suur kurort ja elanikkond oma pead toitis suwitajate wastuwõtust, siis on nüüd olud muutunud, tunes ühtlasi kaasa Haapsalu majanduslику seisu halwenemise. Kõneleja pani kodanikkudele südamele, et need otsitsid pääsu majanduslikust tagurpidiminekust, awaldades lootust, et linn ka uutes, muutunud oludes suudab püsida elujõuline. Soowib wab. walitsuse nimel õnne.

Orkester mängis isamaa hümni. Kõnetooli asub kindral Soots, kes annab ülewaate Haapsalu minewikust. Kõneleja hämmastab kuulajaskonda oma suurepärase mäluga, puistates aastarwe, fakte ja tsitaate kui warrukast. Nii näiteks müünud Rootsi kuningas Gustav Adolf 1688 a. lossi krahw de la Gardie'le 66.830 taalri eest ära. Ja nii edasi.

Järgmisena kõneles kindral Pödder 1917 a. Muhu wäina operatsioonidest ja saarte wallutamisest sakslaste poolt. Ühte-teist mälestust puudutab 1. Eesti polgu Haapsalus wiibimise ajalt weel adw. Rõuk. Üle kahe tunni kulus kõnedele. Selle järgi tulid terwitused wälisküllaliste poolt. Esimesena terwitas Tallinna linnapea A. Uesson, kes murdis „esimese jää", mille järgi terwitusi kui merd. Lõpuks loeti ette telegrammid. Eriti siidamliku telegrammi oli saatnud Kuresaare linnawalitsus oma wõistlewale kuurordile. Paljudele haapsalulastele tõmbas see naeratuse ja hapu wõru ümber suu. Telegrammid kõikidelt kodumaa linnadelt. Aktuse lõppsõna ütles linnapea Alwer.

Algasid wabaõhuetendused. Kohale olid tulnud ka Wormsi mehed ja naised ilusates rahwariietes. Laulsid rootsi laule. Ü. E. N. Ü. tantsugrupp tantsis weel kord rahwatantse, kuna Kullamaa segakoor paelus kuulajaskonna helimeeli ilmekalt serweeritud lauluga. Siis palasid orkestrilt; rahwa meeleolu hakkas aga suruma sordiini alla järjest suurenew pilwitus. Ning kl. 7 tuiskasti maruhoog üle linna pöörase wihmaga, peletades kõik pidulised warju. Sellega olid ka wälispidustused läbi.

Pidulised Wormsi saarelt ja Ü. E. N. Ü. tantsurühm.

Publik koondus kella ½8 Ühisgümnaasiumi saali kontserdile, ette J. Tamwergi helitöö „Waimude serenaad lossiwaremeis." Kontsertpaladega esinesid wiiuldaja Mill ja „Estoria" tenor Wisman. Kunstnikud said suurte kiidusnaalduste osaliseks.

Lõpuks oli kuursaalis linnawalitsuse poolt bankett kutsutud küülalistele. Meeleolu pidulik, kuid tagasihoidlik. Kõnelesid dr. Alwer, õp. Sommer ja adw. Rõuk. Wiimane jutustas lõbusaid episoode kindralite Tõnissoni ja Pödderi Haapsalus wiibimise ajalt, Siügawas öös lõppes kooswiibimine.

Haapsalu tahab olla wanem kui 650 a.

Õige wanuse kindlakstegemisel appi Rootsi, Taani ja Riia linna arhiiwid.

Haapsalu 650 aasta juubeli puhul küülalistele antud banketil tähendas linnapea Alwer, et Haapsalu linnawalitsus kawatseb lähemal ajal alustada uurimistöid oma kodulinna õige asutamisaja kindlaks tegemiseks. Selleks tahetakse asuda tööle Rootsi ja Taani kuninglikkudes ja Riia linna arhiiwides, kus kindlasti arwatakse leiduwat dokumente, mis kõnelewad Haapsalu linnast enne 1279. aastat. Haapsalu ei tahtwat wanuse poolest anda alla teistele kodumaa linnadele. Kuna wanus toob alati kaasa auwäärilikkuse tunde — siis tahta ka Haapsalu seda kindlasti omandada.

270 liitrit piiritust sambla all.

Pühapäewal leidsid Rohuneeme kordoni piiriwalwurid Rohuneeme metsas sambla all 27 nõu wälismaa piiritusega, kokku 270 liitrit. Piiritus wiidi kordoni. Omanikku püütakse selgitada.

Samal päewal pidas Loksa rajooni piiriwalwur Loksal kinni Konstantin Pärteli 20 liitri piiritusega.

„Ersmärk? Aga ma kean ju..."

Thornton raputas waikselt pead. „Sa ei tea midagi. Isegi kui mul õnnestuks Ühisriikidest põgeneda, usu, ma jään ikkagi tagaaetawaks meheks — inimeste seltskonnast wäljakõugatuna — kelle pea eest on määratud tasu — kogu mu eluks? Ikka elektritool seljataga?"

„Dick, sina... Sa ei taha, tähendab, nendega läbirääkimisi pidada?"

Thornton naeris karedalt. „Mina nendega läbirääkimisi pidada! Usud sa, et ma kunagi tõesti mõtlesin nendega ausat mängu mängida?" Ta langes tagasi tugitoolile. „Läbirääkimisi pidada? Laadungit ei saa ma ju neile üldse pakkuda! Jah, ma tean, kus see on, kuid nemad ei saa seda kunagi. Kaheksakümmend meetrit merewett on selle kohal!"

Stone neelas. „Dick... Dick..."

Thornton astus ta ette. Jälle loitsid ta silmis ähwardawad tulukesed. Ta hääl oli lõikaw.

„Warsti saawutan oma sihi, warsti leian Walkeri." Ja siis sosistas ta kähedalt: „...siis, siis ma... jumal olgu mulle tunnistajaks, Walt, — siis kägistan ma tema oma enese kätega!"

*

Oli hiline pealelõuna. Eeslinna sünget waikiwas majas oli kogunud „Musta sõõri" täiskogu.

Merrivale waatles oma ees olewat kirjapoognat.

„Meie sõber Thornton", ütles ta, „on wäga tark ja awara silmaringiga mees!"

„Sellega kinnitad sa minu weendumust, mille awaldasin teatud õhtul", pomises Willard Garson pilkawalt.

„Ma ei ole sulle selles punktis sugugi wastu rääkinud, Will. Kuid lõppeks pole see esimene kord, kus meil sarnase tubli poisiga tegemist. Muide, tegin oma tähenduse ainult sissejuhatuseks Thorntoni kirjale, mille teile nüüd tahaksin ette lugeda:

„Mu härrad! Wõtan Teie pakkumise wastu ja tõotan kasutada igat teie ettewaatusabinõu. Ma kannan joonelist inglise tweedist ülikonda, tumepruuni mantlit, pruune kindaid, pruuni kübarat. Tumepruune kingi ja sarwprille. Ma ootan andmeid kohtamispaiga suhtes.

Kõige austusega Richard Thornton."

„Hr. George Caldwell! Hr. George Caldwell! Hr. George Caldwelli palutakse telefoni juure! Hr. George Caldwell!"

Paashi hele hääl kõlas selgelt üle Brewsteri hotelli westibüüli. Sügawast klubitoolist tõusis George Caldwell üles. Ta oli silmapaistwalt suur ja tugew mees, peenest inglise tweedist ülikonnas. Selles suursuguses küülalises, kes äriasjus Montrealist saabunud, ei oleks keegi wõinud tunda tagaaetawat põgenikku Charlestowni wanglast... Keegi ei oleks tulnud mõttele ühendada seda intelligentset ja suursugust kaupmeest härra Walter Cole isikuga Astori hotellist, weel wähem leida temas klerikaalset härra Winfield Clyde'i, kes weel hilja aegu Andersoni pansioonis oli wiibinud.

Ta astus telefonikappi. „Siin kõneleb George Caldwell."

„Jumalale tänu", wastas teisel pool Walter Stone. „Sa ei tea kui hea meel mul on, tegid mulle pööraselt hirmu."

„Sellest on mul wäga kahju. Kuid mulle näis, et teisiti ei saa. Millal sa siis leidsid, et ma... aga sa tead ju isegi."

„Eile olin seal ja kuulsin, et oled ära sõitnud. Wõid kujutleda, millises ärewuses olin, kuni lõppeks saabus sinu teade. Pean tunnistama, ma ei teadnud alguses, mis sellega teha. Alles tunni aja eest tulin arwamisele, et sina selle saatja wõiksid olla, alles siis hakkasin kirja ümber kirjutama. Tean, sea oli minust wõimatu ruttu, kuid loodetawasti ei ole wiiwitus liig suur."

„Sugugi mitte."

„Siis on kõik hea. Aga, miks sa seda tegid?"

„Ma ei saa seda silmapilkselt selgitada. See oli teatud aimdus! Kuid ütle mulle, on kiri tulnud?"

„Jah! Sellepärast helistasin nii ägedalt. Kahekümne minuti eest leidsin ta kirjakastist."

„Saad sa ta siia tuua?"

„Kui usud, et kindlas kohas oled?"

„Kui harilikke ettewaatusabinõusid tarwitada, siis küll!"

„Selle peale wõid kindel olla. Nii siis, kolmweerand tunni pärast olen kohal."

Wiis minutit enne lubatud aega istus Walter Stone sõbraga koos. Ta päris põhjuste järele, mis sundisid Thorntoni wahetama uuesti nime ja asukohta. Thornton piiidis selgitada:

„Ma tean, see tundub peaaegu naeruwäärsena. Kuid ma ei saanud teisiti. Peale seda kui wäike Staplesiga olin tõne-

Sotside ahnusel ei ole piiri!

Mitmekoha pidamise haigus ka Tartus.

Käesolewal ajal, mil meie majanduslik elu suurte raskustega heitleb ja töö- ning leiwasaamise wõimalused äärmiselt piiratud, on wäga paljud wilunud haritud tööjõud mitmeist elukutseist sunnitud omale tikutulega aastaid läbi teenistusewõimalusi otsima, olles sealjuures walmis ka pisikuga leppima. Kuid selle kõrwal on tekkinud liik inimesi, kes, ära kasutades tutwussidemeid wõi poliitiliselt soodsat olukorda, on hakanud mitmeid palgalisi kohti kokku hankima, ilma et neil sealjuures kõige wähematki häbitunnet oleks! Eriti agarad näewad olewat selle peale sotsist optandid. Kui sarnased nähted end ilmutawad eraettewõtete juures, siis on see weel kuidagi mõistetaw ja arusaadaw, kuid et sarnased asjad aset leiawad, hoolimata seaduse pragrahwidest, ka riigi- ja omawalitsuse asutustes, siis peab küll imestama selle lugupidamise üle, mis meie seaduse wastu need, kes on seatud eestkätt seadust austama ja täitma, üles näitawad. Mitme koha pidamise haigus on juba tõweks muutumas, mis ei näi enam millestki hoolitwat.

Nii näeme Tartus, et sotside aktiiwsem ninamees J. Siitt, olles õhtuse ühisgümnaasiumi direktoriks, laskis end walida ka linnanõuniku kohale ja nüüd päris küülma rahuga kaht kõrgepalgalist kohta edasi peab, waatamata sellele, kuiwõrt selle all kooli wõi linna huwid kannatawad — kui aga raha tuleb, kas see seadusepärane wõi mitte, — see ei puutu enam asjasse! — Niipalju on waid teada, et need mõlemad kohad ühe inimese täit tööjõudu nõuawad, kuid kes sellest hoolib! — Nõnda teostawad sotsid oma walimiseelseid loosungeid, samaselt lahendawad nad töö- ja leiwasaamise probleeme.

Ja kes julgeks weel öelda, et sotsid ei kaitse töörahwa huwisid. T.

TOALILLED

Juhatused toalillede kaswatamiseks, paljundamiseks, ravitsemiseks, kaunistamiseks, ajamiseks jne. 85 pildiga. M. Hesdörffer'i järele P. Linem'i toimetusel. Hind Kr. 2.50.

K-Ü. „Rahvaülikool"

raamatukaupl. Tallinnas, Harju t. 48 ja Jaani t. 6.

Kes raamatu hinna rahas või markides ette saadab, sellele saadetakse raamat äri kulul postiga kätte.

Ööpimedusest kolm lasku metsaülema korterisse.

Koorküla metskonna metsaülema elu hädaohus.

Ööl wastu pühapäewa lasti ööpimedusest 3 lasku Taageperas elutsewa Koorküla metskonna metsaülema elumaja pihta. Metsaülem Arro puhkas parajasti rahulist und, ega ei reageerinudki laskesilmapilgul sündmusele, waid arwas, et niisama ümbruskonnas püssi paugutakse. Hommikul ärgates ja elumaja aknaluuke lahti tehes leiti, et 3 wintpüssi kuuli oli aknaluugid ja ruudud läbistanud ning 30—40 sm. kõrgemale seinasse tunginud, kus tamagas.

Arrol kedagi wihawaenlasi pole, mispärast wiimane selles sündmuses ei tea kedagi kahtlustada.

Häda möödumisel unustatakse sõbrad.

Eestlased, kes Läti wabadussõjast osa wõtsid, ootawad juba 13-dat aastat auwõla tasumist.

Wabadussõja päewil wõitles Läti rahwuswäeosades umbes 70 eestlast, kes sinna sattusid sel teel, et elasid lätlaste hulgas ja lätsid siis Läti polkudesse, kui wiimased asutati, kas wabatahtlikult wõi jälle mobilisatsiooni wäljakuulutamise korras. Sellel korral oli eestlastel ja lätlastel ühised waenlased, mispärast ka Eesti soost kodanikel oli teadmine, et wõideldes naabririigi wäeosades tähendab samat peaaegu, mis olla oma isamaa eest wäljas. Wabadussõja möödumisel, kui fikseeriti naaberriikide wahel piirid, kui algas rahuajajärk, kukkus umbes 70 eestlast meie territooriumile, kas lihtsalt piirijoone wõi jälle isikliku soowi tõttu.

Teatawasti anti Lätis seaduslikus korras kõigile wabadussõjast osawõtnuile autasuna kas maad wõi jälle rahalist tasu. Selles osas unustati aga eestlased, kes Läti polkude ridades wõitlesid, — n n.n. sikud lahutati talledest.

Eestlaste poolt organiseeriti Läti wabadussõjast osawõtnute liit, kelle kaudu hakati Läti wabariigi walitsuse poole pöörama palwetega, et ka Läti neid austaks autasuga, kuid mis õige leiget pooleehoidu on leidnud naabrite poolt. 11 palwe peale on saadud 1—2 wastust, mis kannatwad eitawat iseloomu. Ka mitmekordne delegatsiooni saatmine Riiga eelnimetatud organisatsiooni poolt pole annud tagajärgi. Peapõhjuseks, mispärast ei taheta autasu anda, ega selle 12 aasta kestel peale wabadussõda pole antud, öeldakse seda, et seadus ei lubawat anda seda Eesti kodanikkudele. See asjaolu paneb küll tõesti imestama, et kui oli häda käes, siis ei küsitud, kas sa oled eestlane wõi kes, kui tuled kaasa, oled sõber. Hädaohu möödumisel unustatakse aga sõbrad.

Aseri wabrik õlitehaseks.

Puurimistööd inglaste kontsessiooni maa-alal lõpul.

Lähemal ajal lõpetatakse a.-s. „Aserini" poolt suwe läbi kestnud puurimise tööd põlewkiwi kontsessiooni maa-alal. Nimetatud maa-ala suurus on üldse 6000 hektaari, mille puurimistöödeks Inglise rahamehed esialgu 3—4 miljonit senti lubasid. Maa-ala on nüüd peaaegu kõik läbi uuritud. Puurimistööd toimetati iga 600 mtr., ja mõnes kohas isegi 150 mtr. tagant. Läbi uurimata on ainult weel Uljaste järwe põhi, mida kawatsetakse teha talwel, järwe jääsoleku ajal.

Sonda ja Uljaste ümbruses suuremal hulgal põlewkiwi ei ole, nagu esialgu arwati. Põlewkiwi on umbes 8 mtr. sügawusel, mida katab liiw ja pehme paas, sellele järgneb sinisawi ja siis jälle kaunis hea põlewkiwi kiht. Nii et selles ümbruses wõiwad kord tekkida ainult maa-alused kaewandused. Aseri ümbruses on põlewkiwi kättesaadawamal ja suuremal hulgal, mille pärast ka kaewamisetöödega seal ümbruses kawatsetakse algust teha.

Kaewamisetöödega tehakse esiti katseks algust ja kui tulemused head, siis ehitatakse juba kauemat aega tegewuseta seisnud Aseri tsemendiwabrik põhjalikult ümber põlewkiwiõli wabrikuks.

Uljaste järwe kuiwakslaskmise kawast on juba peaaegu täitsa loobutud, sest see on suurte kuludega seotud ja ei tasuks end ära. Kuigi seda kord teostakse, siis on plaanid selles suhtes ka muudetud. Nimelt kawatsetakse kanal kaewata järwe põhja-õhtu suunas läbi Samma soo Pada jõele, mis sood kuiwataks ja järwe pinda ka wast weidikene alandaks. Nii jääks looduslikelt ilus järw ikkagi alles, kuigi wast weidi wähendatud kujul. Ka keset kontsessiooni maa-alal asuwat Kuresood, mis ulatab wälja Aseri ligidale, kawatsetakse kuiwatada kanali läbi, mis otse merde juhitakse.

Inglise naiskirjanik Narwas.

Kirjutab meie noortest raamatu.

Narwa saabus möödunud reedel Inglise naiskirjanik miss Bebe Spaull ühes hindulanna mrs. Zohra N. Ilahibakshiga. Inglise naiskirjanik tutwus Narwas kaunis põhjalikult meie noorte kaswatusega. Ta külastas Narwa rinnalaste kodu ja kaswatusmaja ning kooliruume. Esmaspäewa hommikul sõitis ta Nõukogude Wenemaale. Leningradis peatub ta 2—3 päewa ja selle järele sõidab Leningradist Helsingi, sealt edasi Londoni. Londoni jõudmisel hakkab ta kirjutama raamatut Balti riikide noortest. Hindulanna SSSR-isse ei sõitnud, waid jatkas teekonda Tartu.

Lääne maawolikogu koos.

Täna peab Lääne maawolikogu oma koosolekut. Päewakorras algkooli wõrgukawa. Kawa on kokku seatud ülepea-kaela; eile pidas haridusnõukogu oma koosolekut koolikawa asjus. Loomulikult on wolinikkudel raske kawa kohta seisukohta wõtta, kui sellega pole enne tutwuneda saanud. Päewakorda tulewat ka teisi põlewaid küsimusi.

Karksi muusikapäew 24. augustil.

Karksi muusikapäew, mis jäi 1. aug. wihma pärast pidamata, peetakse nüüd ära 24. augustil s. a. Muuseas täiendatakse peokawa waimuliku kontserdiga Karksi kirikus, kus esineb Wiljandi meeskoor. Sama meeskoor esineb ka üksikkontserdiga laululawal. Üldkontsertide juhatajaks on hra Walter Peerna, muusikaõpetaja-koorijuht Tartust. —gi.

Weiniwaat lõhkes pagasiwagunis

Möödunud nädalal saatis keegi Tallinnast Narwa tammest waadis weini. Wein hakkas käärima teel ja lõi waadi suure pauguga lõhki. Plahwatust kuuldi Kohtla jaamas. Wein rikkus ära osa wagunis olewast kraamist.

Rakwere ühisgümnaasiumi uued õpetajad.

Hiljuti waliti Rakwere ühisgümnaasiumi uued õpetajad, loodusloo õp. Harald Tehwer ja saksakeele õp. Liinau-Limno. Endistest õpetajatest, kes kewadel lahti registreerus, waliti tagasi E. Kosinsky ja A. Kalmisto. Wabadele kohtadele kandideerisid 18 keskkooli õpetajat. Walitud õpetajatel on suurem osa tunde seminaris.

Näitus Tartus

peetakse 5—8. sept. s. a. Eesti Põllumeeste seltsi korraldusel. Peale muude põllumajandus- ja tööstusliste osade on tänawu eriosa määratud kodukäsitööle, mis otstarbekohase korralduse juures wõib päris huwitawaks kujuneda.

Rakwere tuletõrje 53-aastane.

Perekas Rakwere tuletõrje pühitses 17. aug. s. a. 53. a. päewa. Tehti tore rongikäik läbi linna sajust ja marust hoolimata. Aiapidustusi takistas wihm ja maru.

Ülikooli haridusega algkooli juhataja.

Kuiwajõe wallawolikogu koosolekul waliti Uemõisa 6-kl. algkooli juhatajaks Karl Weinmann. Uus koolijuhataja on 26 a. w., õppinud Tallinnas Westholmi eragümnaasiumis ja lõpetanud Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna.

Jõhwis ehitatakse uus kabel.

Jõhwi alewi Wene surnuaiale ehitatakse uus kabel. 14. augustil pandi sellele kabelile nurgakiwi. Nurgakiwi panemisel wiibis ka metropoliit Aleksander. Uue kabeli õnnistamine leiab aset 21. septembril.

Hiiglakull Sondas.

Neljapäewal lasi Sondas kohalik jahimees T. haruldaselt suure kulli maha. Kull kuulub busjardi'de (F. Logopus) liiki ja on hiiglane omasarnaste seas. Röövik oli ka ise jahikäigul, sest hoidis küünte wahel meeleheitlikult sipletwat siili.

Narwa teatri awamänguks „Libahunt."

Narwa teatri hooaeg awatakse eelolewal sügisel oktoobri algul Kitzbergi „Libahundiga".

Põltsamaa turul

eriti paistsid silma wohked aiawiljad, mis seetõttu ka hinnalt olid alanenud. Nii maksid kurgid 2—10 s. ja hapukurgid 1—5 s. tükk. Kaalid 5—10 s., peedid 2 s. t. Peakapsad 5—15, lillekapsad 5—35 s. pea. Kõrwitsal maksis nael kõigest 5 s. Kimp sibulaid, porgandeid, türgiube, rõikaid endiselt 5 s., kuna redistel 4 s. ja rabarberil 10 s. Hernekaunel maksis 8—10 s. l., petersellid 1—2 s. t.

Eriti rohkesti oli õunu, makstes 5—7 s. l. ja tükiwiisi 0,50—1 s. Pohladel l. 10—20 s. ja mustikatel 30 s.

Kodus walmistatud wõi maksis 200—220 s. kg. ja samuti kodus walmistatud juust 125 s. Mesi 60 s. nael.

Rohkesti oli ka põrsaid, hinnalt 15—25 kr. 3—4-nädalane. Nädalane wasikas maksis 10—13 kr. ja lammas 34 kr.

Suitsuahwenad 100 s. kg. ja wärsked kiisad 25 s. kg.

Uusi postiagentuure Põltsamaal.

Wana-Põltsamaa wallawalitsus on otsustanud awada 1. septembrist Anna mõisa asunduse postiagentuuri ja Lahawere küla „Saareni" tallu postitalu. Witmaseks on juba luba saadud, kuna esimeseks loodetakse ka posti peawalitsuselt peatset nõusolekut.

Tõlwtõbi laastab edasi.

Minewal aastal Meriküla asunduses lahtipääsenud seentaud kultuurkõrreliste peal on arenenud tumbuwalt edasi ning on põhjustanud pool wähemat heinasaaki nimetatud maa-alalt. Tõlwtõbi esineb teatawasti kollaste rõngastena heintaimede latwadel, mahla ja toitainete liikumist halwates. Wäliselt on need rõngad ümber taime kollakad kuni pruunid ja 2—3 snt. laiad.

Ulakused Kadrina surnuaial.

Käesolewal suwel kipub Kadrina surnuaedadel õige laialiseks kujunema ulakus — haudade rüüstamine. Lilled, mis omaksed haudadele istutawad, murtakse õitest paljaks wõi wiiakse ära. Oli juhus, kus omanik leidis oma hauaplatsilt kadumaläinud lilled teiselt hauaküngalt. Samuti puudutawad ka ulakate näpud riste ja pärgasid; on isegi juhuseid, kus need katki murtud. Kadrina surnuaed asub alewiku sees ja rahwahulgas on aed sisse juurdunud kui jalutuspark. Aed on rämpsu ja prahti täis, liiategi pööjaste poolest läbipaistmatu paks, mis soodustab omasttohast seal etteturlewaid juhtumisi. Seal kuuldub päewal kui ööst joobnute laulujoru ja leitakse pudelite kilde ning paberit ja worstinahku, kui ka öösisel ajal kostab sealt armastajapaaride kilkeid ja ohkeid. Nii tallatakse ja lamatakse ka paljud hauadki ära.

Trükiwea kohta 17. skp. lehes

Ehtimine wõõraste sulgedega

teatame:

Järelekuulamisel selgus, et likwideeritud o.-ü. „Tubak" on oma tehase wälja rentinud a.-s. „Sirenale", kes tarwitab nüüd o.-ü. „Tubaka" nime paberossidel. Snitsetaja.

lenud, haaras mind korraga sarnane hirm, ning kogu wiimaste päewade jooksul ei saanud ma lahti tundest, et mind walwatakse. Nii siis, Valt, kas tõid kirja kaasa?"

„Jah, siin ta on."

Kiri oli nagu eelmisedki adresseeritud härra Thomas Bushile, algas aga sõnadega:

„Armas härra Thornton! Kuna Te meie tingimustega nõus olete, wõtame Teie ettepaneku wastu. Hoiatame Teid weel kord selgelt iga wäiksemagi kaksipidi mängu mõtte puhul.

Palume järgmist teatawaks wõtta: homme, neljapäewa õhtul kell üheksa tuleb Teile meie auto järele. Täpse kohtamispaiga ja meie saadiku tunnused saate wähe aega enne seda teada. Umbes kell 6 pl. leiate kirja lõpulikkude andmetega oma kirjakastist. Waewalt tarwitseme Teile meele tuletada, millised tagajärjed sel Teile oleksid, kui märkame, et kohtamispaika ja meie autot walwatakse.

Saatke meile kohe täpne riietuse kirjeldus, mis Te homme määratud ajal kannate.

Täieliku lugupidamisega John Crane."

Thorntoni esimene soow oli kirja puruks rebida, siis aga istus ta kirjutuslaua taha, et kohe wastust kirjutada. Ta oli peaaegu walmis, kui Stone teda katkestas.

„Dick — ma mõtlen George — ma — ma kaalutlen praegu."

Thornton pöördus ringi. „Mida?"

Stone wiiwitas, teadmata, kas sõbrale oma uuest kahtlusest kõneleda.

„Ei midagi", arwas ta lõpuks. „See ei ole midagi."

„Aga ütle siis, mis on lahti, Valt? Kõnele rahulikult asi südame pealt ära!"

„Mu jumal, see ei tähenda wõib olla mitte midagi. See on nimelt kirja suhtes, mille praegu said. Näed, ma panin hoolikalt tähele, kas mind ei jälgita, kui ma kirja postkastist wõtsin. Kuid wõib olla oleks parem olnud seda enne teha. Ei ole wõimatu, et politsei 381. postkasti walwata laseb — ja kui nüüd järgmine kiri tuleb, milles täpne kohtamispaik teada antud..."

Thornton hammustas huult. „Täitsa õige, Valt! Kui sa seda poleks öelnud, oleksin wõinud kogu asja ära rikkuda."

„Mida peaksime siis tegema?"

„Ma üürin uue postkasti ja teatan neile sellest."

„Õigus. Kahju, et sa kirja juba walmis kirjutasid."

„See ei tee wiga. Ma kirjutan postscriptumi järele."

„Ja kuidas saab uue postkastiga?"

„Wõib olla lähekśid sina ja üüriksid uue. Paar põiktänawat edasi on postkontor. Üüri postkast mingi teise nime all."

Mõni minut hiljem üüris Valter Stone postkasti nr. 707, Andrew Browni nimele. Rahuldatult weendus ta, et teda keegi ei jälginud.

Peale hiiglasuurte sarwprillidega wäikse mehe, kes seljaga tema poole ühe puldi juures kirjutas, oli ruum täiesti tühi. Kahekümne minuti pärast oli ta Thorntoni juures tagasi.

„Ettewaatus ei ole kunagi üleliigne", arwas Thornton. „Kujutle, millise liialdatud ettewaatusega tegutsewad Walkeri inimesed."

Siis kirjutas ta tähtsa postscriptumi ja sulges ümbriku.

„Praegu on kell alles kümme", arwas ta tõustes. „Pealelõunal wõib kiri neil käes olla, kui nende keskkoht kusagil siin linnas asub. Pean seda wäga tõenäoliseks."

Stone oli walmis kirja ära wiia. Ta ei pannud tähele oma seljataga seiswat sarwprillidega wäikest meest, kui ta parajasti margikassa ees seisis.

Tagasi tulles leidis ta Thorntoni toa ukse lahti olewat. Sõber seisis akna juures ja ei märganud tema sisseastumist. Stone süda tõmbus kokku, kui ta märkas Thorntoni näoilmet. See oli kättemaksujumala ilme, julm hundilaoline, kuna silmis leegitses hullumeelne werejanu.

„Dick!" ähkis Stone. „Mis — mis on ometi juhtunud?"

Pikkamisi pöördus Thornton tema poole. Ta moonutatud näojooned rahunesid pikkamisi; ta naeratas eriskummaliselt.

„Valt, me peame lahkuma. Ma ei tohi sind kauem sellesse asjasse kiskuda. Ma lihtsalt ei tohi..."

„Aga Dick..."

„See peab nii olema, Valt. Ja kui ma sind ka sundima peaksin."

Stone astus ligi ja pani käe ta õlale.

„Sa tead ju wäga hästi, et miski mind sinust lahti ütlema ei sunni."

Thornton ei wastanud kohe.

„Siiski", ütles ta wiimaks", on olemas miski. Ma ütlen sulle nüüd nimelt, mis eesmärk mul on."

Balti riikide

Üheksas Balti r
ren

Üheksas Balti riikide õpetajate k
rents peeti Tallinnas möödunud laup
ja pühapäewal. Esimesel konwerentsi
wal, laupäewal, esinesid Eesti, Läti ja
õpetajaskondade esindajad aruannetega
de maade koolioludest ja õpetajaskon
päewamuredest. Konwerents wõttis
resolutsiooni, milles tunnistatakse tu
kuks wastastikune õpetajaskondade ko
ja üksteise informeerimine.
Teisel konwerentsipäewal esinesid
Janson (Eesti) ja A. Stein (Läti) ett
netega kooli ja kodu wahekorrast. Hra
son rõhutas kooliuuenduse põhimõtete j
lemuste selgitamise tähtsust lastewane
le. Kool peab erilist tähelepanu pühen
tänapäewa noorsoo huwidele ja ideaal
aktiiwselt osa wõtma noorsoo elu korr
misest ja juhtimisest.

Tallinnas

Tallinna kõrgemat
tehniliste kursuste ka

**Awatakse juba tänawu sügisel. Lõpe
saawad tegelik-inseneri ja tegelik-arh
nimetuse ja kutse.**

Linna haridusosakonna poolt kok
tud Tallinna kõrgemate tehniliste kur
põhikirja kawa esitati laupäewal linn
kirjusele.
Põhikirjal kaasas olewal seletuskirjas
hendatakse muuseas, et nende kursuste
tamisega Tallinna linn kuidagi ei tah
hendada kõrgema tehnilise hariduse ko
damise küsimust üleriiklises ulatuses.
oleksid ajutiseks asutuseks, mis wõima
sid keskkooli lõpetanuile õpetust ja asja
likku juhtimist tehnilise elukutse oma
misel.
Kuna nendele kursustele riiklist t
loota ei ole ja ka Tallinna linnal s
suuremaid wabu summasid ei ole, see
on kursuste eelarwe esialgselt kur
oma sissetulekutele, s. o. õpilaste
makswale õppemaksule rajatud.
Kursused jagunewad kahte osakond
masinaosakond masinatehnika ja elekt
nika aladega ja 2) ehitusosakond insc
ehituse ja arhitektuuri aladega. Kur
õppejõududeks wõiwad olla kõrgema
dusega isikud, kes oma erialal tagajär
kalt töötanud. Kursustele wõetakse ü
lasteks mõlemast soost isikuid, kes
malt 17 a. wanad ja kes üld- wõi ku
riduslise keskkooli täie kursuse lõpet
Kursuste üllõpetastel on õigus kinni
wormi järele peakatet ja üldmärke k
— Kursuste põhikirjas on 35 paragr

Algkoolide wõrk ee
seiswaks õppeaastak
Tallinnas.

Tallinna linna algkoolide wõrk 193
a., mis linna haridusosakonna poolt w
töötati, millisega haridusnõukogu ja ko
jon ühines ja mis nüüd linnawalitsuse
du wolikogule heakskiitmiseks saadeti,
dab 21 tawalist algkooli, ühe õhtualg
(töötab 5 päewa nädalas), ühe abi
nõrgaandelistele lastele ja rootsi õppe
ga eraalgkooli rootsi rahwusest lastele.
ga kokku 24 linna algkooli 206 klassik
lektiga 7750 õpilasega ja 213 mää
õpetajaga. Läinud õppeaastal oli lig
klassikomplekti rohkem.
Kokku eraalgkoolidega jagawad Talli
algharidust 9000 lapsele 34 algkooli, ku
klassikomplekti ja 279 määralist õpe

Meie inim

Kui kutsutakse kordni

Mees mundris. Aeglaste sammu
möödab ta tänawat. Ta pilk näib
wat jäine, ametlik, et kohe tungib
mus südamesse. Waewalt tuleb teda
hes aga kellelgi mõttesse, et tema o
gedasti korraliku perekonnaelu
nurgakiwiks.
Waiksetel õhtutel, kui grammo
helid ei taha lõppeda, kuuled kor
hüüdu: „Koordnik! Politsei! ap
Ja juba pea wäljub sasiis peaga
terahwas ja jookseb nii kui jalad
annawad kas jaoskonna wõi lä
politseiposti poole. Ilmub weel a
aknale mehe punane nägu, kõiguta
sikat ja hüüab järele: „Eks sa kurat
siis saad weel uue ja parema ma
Asi iseenesest wäga lihtne: mees
oma naisukesega hakanud weidi
nusi awaldama. Millaga siis ikka
surnuks lüüa! Ja lõpuks arwas
et peaks ka kordnikuisanda kohale
suma, et ka tema waataks asjatun
pilguga, kui hästi ta oma wanam
lüüa mõistab. Läheb hästi, saab
kipuks muidugi kiituskirja pro
kujul. Ja siis wõib uhkustada: „
said!"
On kordnikuisand kohal, siis o

... metsaülema korterisse.

...saülema elu hädaohus.

...lumaja aknaluuke lahti tehes leiti, et ...3 wintpüssi kuuli oli aknaluugid ja ...uudud läbistanud ning 30—40 sm. ...kõrgemale seinasse tunginud, kus ta...nagas.

Arrol kedagi wihawaenlasi pole, mis...pärast wiimane selles sündmuses ei tea ...kedagi kahtlustada.

...nustatakse sõbrad.

...dussõjast osa wõtsid, ...tat auwõla tasumist.

...e ridades wõitlesid, — n n.n. sikud lahu...ati talledest.

Eestlaste poolt organiseeriti Läti waba...dussõjast osawõtnute liit, kelle kaudu hakati ...Läti wabariigi walitsuse poole pöö...ama palwetega, et ka Läti neid austaks ...utasuga, kuid mis õige leiget pooleholdu ...n leidnud naabrite poolt. 11 palwe peale ...n saadud 1—2 wastust, mis kannatwad ei...awat iseloomu. Ka mitmekordne delegaati...e saatmine Riiga eelnimetatud organisat...ooni poolt pole annud tagajärgi. Peapõh...useks, mispärast ei taheta autasu anda, ega ...lle 12 aasta kestel peale wabadussõda po...e antud, öeldakse seda, et seadus ei luba...bat anda seda Eesti kodanikkudele. See as...aolu paneb küll tõesti imestama, et kui ...li häda käes, siis ei küsitud, kas sa oled eest...ane wõi kes, kui tuled kaasa, oled sõber. ...hädaohu möödumisel unustatakse aga sõb...ab.

Narwa teatri awamänguks „Libahunt."

Narwa teatri hooaeg awatakse eelolewal ...sügisel oktoobri algul Kitzbergi „Libahun...diga".

Põltsamaa turul

...riti paistsid silma rohked aiawiljad, mis ...eetõttu ka hinnalt olid alanenud. Nii mak...sid kurgid 2—10 s. ja hapukurgid 1—5 s. ...ükk. Kaalid 5—10 s., peedid 2 s. t. Pea...kapsad 5—15, lillekapsad 5—35 s. pea. ...Kõrwitsal maksis nael kõigest 5 s. Kimp si...bulaid, porgandeid, kurgiube, rõikaid endi...selt 5 s., kuna redistel 4 s. ja rabarberil 10 ... Hernekaunte maksis 8—10 s. l., peter...sellid 1—2 s. t.

Eriti rohkesti oli õunu, makstes 5—7 s. ...l. ja tükiwiisi 0,50—1 s. Pohlladel l. 10—20 s. ja mustikatel 30 s.

Kodus walmistatud wõi maksis 200—220 s. kg. ja samuti kodus walmistatud juust 125 s. Mesi 60 s. nael.

Rohkesti oli ka põrsaid, hinnalt 15—25 kr. 3—4-nädalane. Nädalane wasikas maksis 10—13 kr. ja lammas 34 kr.

Suitsuahwenad 100 s. kg. ja wärsked kiisad 25 s. kg.

Uusi postiagentuure Põltsamaal.

Wana-Põltsamaa wallawalitsus on otsustanud awada 1. septembrist Anna mõisa ajundusse postiagentuuri ja Lahawere küla „Scareni" tallu postitalu. Wiimaseks on juba luba saadud, kuna esimeseks loodetakse ka posti peawalitsuselt peatset nõusolekut.

Tõlwtõbi laastab edasi.

Minewal aastal Meriküla ajunduses lahtipääsenud seentaud kultuurkõrreliste peal on arenenud tundutwalt edasi ning on põhjustanud pool wähemat heinasaaki nimetatud maa-alalt. Tõlwtõbi esineb teatawasti kollaste rõngastena heintaimede latwadel, mahla ja toitainete liikumist halwates. Wäliselt on need rõngad ümber taime kollakad kuni pruunid ja 2—3 snt. laiad.

Ulakused Kadrina surnuaial.

Käesolewal suwel kipub Kadrina surnuaedadel õige laialiseks kujunema ulakus — haudade rüüstamine. Lilled, mis omaksed haudadele istutawad, murtakse õitest paljaks wõi wiiakse ära. Oli juhus, kus omanik leidis oma hauaplatsilt kadumaläinud lilled teiselt hauakünkalt. Samuti puudutawad ka ulakate näpud riste ja pärgasid; on isegi juhuseid, kus need katki murtud. Kadrina surnuaed asub alewiku sees ja rahwahulgas on aed sisse juurdunud kui jalutuspark. Aed on rämpsu ja prahti täis, liiatagi põõsaste poolest läbipaistmatu paks, mis soodustab omaskohast seal etterulewaid juhtumisi. Seal kuuldub päewal kui ööst joobnute laulusoru ja leitakse pudelite kilde ning paberit ja worstinahku, kui ka öösisel ajal kostab sealt armastajapaaride kilkeid ja ohkeid. Nii tallatakse ja lamatakse ka paljud hauadki ära.

Trükiwea kohta 17. skp. lehes

Ehtimine wõõraste sulgedega

teatame:

Järelekuulamisel selgus, et likwideeritud o.-ü. „Tubak" on oma tehase wälja rentinud a.-s. „Sirenale", kes tarwitab nüüd o.-ü. „Tubaka" nime paberossidel. Snitsetaja.

Balti riikide õpetajate koostöö.

Üheksas Balti riikide õpetajate konwerents lõppes.

Üheksas Balti riikide õpetajate konwerents peeti Tallinnas möödunud laupäewal ja pühapäewal. Esimesel konwerentsi päewal, laupäewal, esinesid Eesti, Läti ja Leedu õpetajaskondade esindajad aruannetega nende maade koolioludest ja õpetajaskondade päewamuredest. Konwerents wõttis wastu resolutsiooni, milles tunnistatakse tarwilikuks wastastikune õpetajaskondade koostöö ja üksteise informeerimine.

Teisel konwerentsipäewal esinesid hrad Janson (Eesti) ja A. Stein (Läti) ettekannetega kooli ja kodu wahekorrast. Hra Janson rõhutas kooliuuenduse põhimõtete ja tulemuste selgitamise tähtsust lastewanemaile. Kool peab erilist tähelepanu pühendama tänapäewa noorsoo huwidele ja ideaalidele, aktiiwselt osa wõtma noorsoo elu korraldamisest ja juhtimisest.

Hra Stein kirjeldab kodu ja kooli koostöö korraldust Lätis. Korraldatakse lastewanemaile kursusi kooli-, kaswatuse- ja terwishoiu küsimuste selgitamiseks. Lektoriteks nendel kursustel on kooliõpetajad ja arstid. Osawõtt rohke. Tihedama koostöö saawutamiseks lastewanematega on koolide juures ellu kutsutud lastewanemate organisatsioonid. Antakse wälja ajakirja „Kool ja kodu."

Leedu õpetajaskonna edustaja hra prof. Gudaitis kõneles demokraatlikest pedagoogikast ja nõuetest, millised üles seab moodne pedagoogika.

Walimised.

Balti riikide õpetajate liidu sekretariaati waliti hrad Janson, asemik Elango (Eestist), Kula, asemik Witenberg (Läti), Zugelis, asemik Zlugzda (Leedu). Sekretariaadi asukoht on Riia.

Jaan Jaago wõitis!

Ka teie wõite wõita 1.100.000 senti, kui weel täna muretsete enesele Narwa Ilmarise-Wõitleja loterii pileti.

Täheb müügil weel ainult 15 päewa.

Tänane raadio.

Teisipäew, 19. august.

Tallinn (296) Kell 15.15 Päewauudiseid. Kell 15.30 Ajanäitaja õiendus. Kuni 16.15 Grammofonimuusika. Kell 19.15 Reklaami ja teadaandeid. Kell 19.20 Päewauudiseid. Kell 19.30 Raadiowestlus. Kell 20.00 Ilmateade Tartust. Kell 20.05 Kontsert. Juh. mb. A. Krull. Kuhlau: awam. „Lepik-küngas". Beethowen: Tempo di menuetto. Michelli: 1 wäike süit. Gounod: fant. ooperist „Faust". Tschaikowsky: Eleegia. Urbach: Mälestusi Grieg'ist. Blon: Armastuse serenaad. Strauss: Acceleration walss. Chopin: Polonees.

Tartu. Kell 14.30 Grammofonimuusika. Kell 15.15; 19.20: ülekanne Tallinnast.

Helsingi (221), **Lahti** (1796). 19.40: mandoliinide kwartett; 20: laul; 21.05: orkestrikontsert.

Stokholm (436), **Motala** (1348. 21.15: sümfoonja kontsert. 23.10: ajawiite muusika.

Leningrad (1000). 16: kammermuusika. 17.30: kontsert.

Warsjaw (1411). 19: pealelõuna kontsert. 20.20. grammofoni muusika. 21.15: Bizet' ooper „Carmen".

Wiin (517). 12: lõunakontsert. 14: grammofoni muusika; 16.30: pealel. kontsert; 22.05: lõbus õhtu.

Praha (487). 18: pealel. kontsert; 21.05: kontsert; 21.30: Tshehhi muusika; 22.30: kontsert; 23.15: tantsumuusika.

Budapest (550). 13.05: kontsert; 21: Ungari muusika. Lõpuks ajawiite- ja tantsumuusika.

Königswusterhausen (1635). 15: grammofoni muusika; 17.30: pealel. kontsert; 21: laule; 22: kuuldemäng.

London (261). 14: kerge muusika; 17.30: kontsert; 20.30: tantsumuusika; 23.25: tantsumuusika.

Kolmapäew, 20. august.

Tallinn (296) Kell 15.15 Päewauudiseid. Kell 15.30 Ajanäitaja õiendus. Kuni 16.15 Grammofonimuusika. Kell 18.45 Reklaami ja teadaandeid. Kell 18.50 Päewauudiseid. Kell 19.00 Lastetund. Kell 19.30 Wann. adw. A. Susi: Weksliseadustikust. Kell 20.00 Ilmateade Tartust.

Tartu. Kell 14.30 Grammofonimuusika. Kell 15.15; 18.50: ülekanne Tallinnast.

Tallinnast.

Tallinna kõrgemate tehniliste kursuste kawa

Awatakse juba tänawu sügisel. Lõpetajad saawad tegelik-inseneri ja tegelik-arhitekti nimetuse ja kutse.

Linna haridusosakonna poolt kokkuseatud Tallinna kõrgemate tehniliste kursuste põhikirja kawa esitati laupäewal linnawalitsusele.

Põhikirjal kaasas olewal seletuskirjas tähendatakse muuseas, et nende kursuste asutamisega Tallinna linn kuidagi ei taha kahendada kõrgema tehnilise hariduse korraldamise küsimust üleriiklises ulatuses. Need oleksid ajutiseks asutuseks, mis wõimaldaksid keskkooli lõpetanuile õpetust ja asjatundlikku juhtimist tehnilise elukutse omandamisel.

Kuna nendele kursustele riiklist toetust loota ei ole ja ka Tallinna linnal selleks suuremaid wabu summasid ei ole, seepärast on kursuste eelarwe esialgselt kursuste oma sissetulekutele, s. o. õpilaste poolt maksiwale õppemaksule rajatud.

Kursused jagunewad kahte osakonda: 1) masinaosakond masinatehnika ja elektrotehnika aladega ja 2) ehitusosakond inseneriehituse ja arhitektuuri aladega. Kursuste õppejõududeks wõiwad olla kõrgema haridusega isikud, kes oma erialal tagajärjerikkalt töötanud. Kursustele wõetakse üliõpilasteks mõlemast soost isikuid, kes wähemalt 17 a. wanad ja kes üld- wõi kutsehariduslise keskkooli täie kursuse lõpetanud. Kursuste üliõpilastel on õigus kinnitatud wormi järele peakatet ja üldmärke kanda. — Kursuste põhikirjas on 35 paragrahwi.

Algkoolide wõrk eelseiswaks õppeaastaks Tallinnas.

Tallinna linna algkoolide wõrk 1930/31. a., mis linna haridusosakonna poolt wälja töötati, millisega haridusnõukogu ja komisjon ühines ja mis nüüd linnawalitsuse kaudu wolikogule heakskiitmiseks saadeti, sisaldab 21 tawalist algkooli, ühe õhtualgkooli (töötab 5 päewa nädalas), ühe abikooli nõrgaandelistele lastele ja rootsi õppekeelega eraalgkooli rootsi rahwusest lastele. Seega kokku 24 linna algkooli 206 klassikomplektiga 7750 õpilasega ja 213 määralise õpetajaga. Läinud õppeaastal oli ligi 36 klassikomplekti rohkem.

Kokku eraalgkoolidega jagawad Tallinnas algharidust 9000 lapsele 34 algkooli, kus 251 klassikomplekti ja 279 määralist õpetajat.

Moodne kool maal.

Ellane, kuues kaswatusteadusliku nädala tööpäew kino Grand-Marinas pühendus moodsa kooli teostamise küsimusele maal. Saksa kooli, moodsa kooli teostaja hra Kircher andis huwitawa ülewaate moodsast koolist Saksamaa külas. Koolis on läbi wiidud täielik õpilaste omawalitsus. Õpilastel on oma president, kantsler, ministrid, parlament. Kooli töö toetub õpilaste isetegewusele. Õhtupoole demonstreeris hra Kircher oma moodsa maakooli tööd udupiltidega. Õpilaste üheks tööwäljenduseks on kirjawahetuse pidamine wälismaade õpilastega, muu seas ka Eesti lastega.

Täna kõneleb hra Estam testide kasutamisest koolitöös.

Soome inwaliidide juhid Tallinnas.

Külaskäik Eesti inwaliididele.

Laupäewa hommikul jõudsid Helsingist Tallinna Soome inwaliidide liidu esimees Matti Laurila ühes juhatuse liigete Onni Nisosega, Leo Prunilaga ja Kusta Lapalaga. Nad tulid külla meie inwaliididele, et wastastikku tutwuneda inwaliidide oluga ning harutada põhimõttelisi küsimusi.

Peale ametlikku tööd tutwustati soomlastele Tallinnat ning esmaspäewa hommikul lahkusid külalised „Rügenil" Helsingi.

Wiruwärawamäe haruldane puu.

Jaapani püha kuusk istutati 47 a. eest.

Hiljuti teatasime haruldase puu, jaapani püha kuuse leidmisest Pärnu ülemaedniku poolt Tallinnas, Wiruwärawamäel.

Nüüd kuuleme selle kohta täiendawalt: puu teaduslik nimetus on ginkgo biloba (Salisburia adiantifolia Taxineae).

Puu, mis asub Wiruwärawamäe Walli tänawa pooljes osas, on istutatud 47 aastat tagasi aednik Dietrichi poolt ja toodud Saksamaalt. See puu kaswab wäga pikkamisi: istutamise puhul oli ta juba 20 a. wana, kuid wõrdlemisi wäike. Praegu on ta umbes 3 meetrit kõrge. Istutamise juures oli abiliseks J. Andresel, kes oli Dietrichi juures aednikuõpipoisiks.

Puu lasi Saksamaalt tuua Tallinna elanik Gernet, kelle õuna- ja marjaaed oli seal, kus praegu on puiestik. Saksamaal on neid kuuski rohkem, kuid Eestis on see puu wist küll ainuke.

28 wõlgurawijat keskhaiglas.

Tallinna keskhaigla kokkuwõtete järele on juubikuus s. a. keskhaiglas rawimisel olnud 28 Harjumaa elanikku, kes oma rawimiskulud 1273 kr. suuruses keskhaiglale tasumata jätnud. Nüüd tuleb see summa wõlglastelt politsei kaudu sissenõudmisele.

Koroona hoowis ja koridoril.

Koroona mäng on linnaäärtes wäga lewinenud. Et korterid wäikesed mängimiseks, siis seatakse lauad hoowidele üles ja hommikust õhtuni käib partii partii järele. Koroonamängijate õnnetuseks on aga, et taewataat jagab liig rohkesti wihmakest. Kui tuleb ainult uduwihma, ei panda sellele rõhku, aga kui kallab juba nagu kapaga, wiiakse lauad koridoridele ja lõhutakse seal edasi. Raske on ju wastasele alla anda.

Wähemalt neegriga ühe katuse all.

Neegriteatri külaskäik oli mõnelegi õnnetuseks. Nii kaotas Pelgulinna preili Adele M. südame ühele neegripoisile. Juhuslikult oli ta seda tänawal näinud. Kohe samal õhtul teatrisse rutanud. Õnnetuseks olid aga istepletsid wiimseni wälja müüdud. Lohutuseks ostis ta seisupileti. Kui sõbranna teda sellepärast noomima hakkas, wastas ta nipsakalt: „Saan temaga wähemalt ühe katuse all olla." Preili wiibiski õhtu neegriga ühe katuse all. Praegu tunneb ta aga elawat huwi, kus rändab neegritrupp, ja kawatseb neegri poisiga kuidagimoodi kirjawahetusse astuda.

Naist ei saa!

Wõib wahest juhtuda niisugune wiperus, et inimene tahab abielluda, kuid naist ei saa, sest peremees paneb oma weto peale. Kohe wõi naine. — teist walikut pole.

Kauemat aega käiwad ühel eraasutuses teeniwal noorelmehel naisewõtmise tuurid peale. Süda on leidnud südame, ja meeleldi oleks kõnnitud perekonnaseisuametisse. Aga õnnetuseks sai peremees haisu ninna. Kutsus nooremehe enese juure. „Mis naisewõtja te ka olete?" oli peremehe esimene küsimus ja andis isalikult mõista, et kui naisewõtuks lahti läheb, siis on selle tagajärjed wäga kurwad.

Et inimene õhust ja armastusest ei ela, siis jäi noorelmehel esialgu naisewõtmine paremaid aegu ootama, mil peremehe süda pehmemaks läheb. Kuna aga peremees ise poissmees, tuleb noorelmehel weel kaua oodata. Tähtis ikka põhimõte: peremees ees, sulane taga.

Öõwalwe apteekides.

Teisipäewal wastu kesknädalat.

R. Georgiini apteek, Wiru tän. nr. 15. Tel. 29-99. A. Jõksi apteek, Paldiski mnt. nr. 2. Tel. 31-18. W. Kulli apteek, Liiwalaia tän. nr. 34. Tel. 28-64. R. Lehbert ja K. Schneideri apteek, Apteegi t. Tel. 21-65.

Täna saabuwad Inglise turistid.

„Orontes" toob 530 inglast Tallinna.

Teisipäewa hommikul kell 8 oodatakse Tallinna 530 Inglise turisti, kes 9. aug. Imminghamist ookeaniaurikul „Orontesel" reisi Tallinna poole alustasid. „Orontesel" on see tänawu juba teine reis Tallinna.

Turistidele tutwustatakse Tallinnat üldise turistide kawa järele. Muuseas on neil „Vagons-Lits" kui wastuwõtja poolt korraldatud eine „Estonias."

Turistid peatuwad Tallinnas õhtu kella 6-ni, mil „Orontes" sõitu Oslo poole jatkab. „Orontes" on 20.000 tonni suur.

„Vagons-Lits" ootab Tallinna 27. augustil teist ookeanilaewa „Atlantest" 430 reisijaga. See laew wäljub samuti Imminghamist ning sõidab üle Oslo—Zoppoti—Helsingi — Tallinna. Esialgse kawa järgi pidid turistid ka Peterburi ning Moskwa sõitma, kuid et läinud aastal Inglise turiste Wenemaal halwasti koheldud ning nad alaliselt tsheka walwe all olnud, siis loobuti sellest.

Lennuühendused:

Saabunud 15. 8. Junkers-lennuk „D 424" Königsbergist üle Tilsiti ja Riia reisijate, kauba ja postiga. Junkers-lennuk „D 558" Leningradist kauba ja postiga.

Wäljunud 15. 8. Junkers-lennuk „D 558" Königsbergi üle Riia ja Tilsiti, reisijate, kauba ja postiga. Junkers-lennuk „D 424" Leningradi reisijate, kauba ja postiga.

Perekonnateated.

Registreeritud Tallinna linna perekonnaseisuametis:

Sünde: Karin Tasetski, Maagi Botlem.

Abiellumisoowe: Eduard - Rudolf Paris ja Liisa Leht, August Rumberg ja Salme Willmann, Karl Tõlp ja Marta Nauts.

Abiellumisi: Karl Ehrenbusch ja Elfriede-Pauline Matz, Hugo Mühlhausen ja Amalie-Elwiine Mikker, Rudolf Pirka (isikutunnistusel Birk) ja Antonina Mõttus; Johannes-Heinrich Kusow ja Weera Danilow; Johann Höpfel ja Selma Tellmann, Elmar Lepik ja Lulli Hansson.

Surmajuhtum: Edgar - Johannes Kunstmann, 16 a. wana.

Õnnetused ja kuritööd

Ligi 3-miljoniline tulekahju Koplis. Pühapäewal Koplis asetleidnud tulekahju läbi saadud kahju arwatakse ligi 3 miljoni sendi peale. Selle summa eest oli ka saeweski ja selle sisseseade kinnitatud.

Tuli oli alguse saanud, nagu lähemal juurdlusel selgunud, katlale asetatud saepurust, mis seal suure kuumuse tagajärjel põlema läks.

Kolamägi sai haawata. Karl Kolamägi teatas politseile, et temaga ühes majas elutsew Polakainen on Kolamäge teoga haawanud. Kaebaja palub haawajat karistada.

Nõmme meeste halwad kombed. Tallinnas, Liiwa tän. rikkusid pühapäewarahu Nõmmel elutsewad E. Neudorf ja M. Kikas. Mõlemad olid joobnud.

Sai peksa. Ole tän. nr. 5 kojanaine kaebas, et August M. on teda peksnud.

Kingad käisid Kalarannas. U.-Kalamaja tän. nr. 10 elutsew Gordelia Naerisel warastati õuelt nöörilt sinna kuiwama pandud walged kingad. N. süüdistab warguses noortmeest E. S. Otsimisel leiti kingad Kalarannast plekitüki alt, kuhu waras need oli peitnud.

„Head naabrid". Kalewi tän. nr. 12 maja omanik August Allapert kaebas politseile, et naabrimaja peremees Kristjan Luttmel juhtida tema õuele kogunud wihmawee wastu Allaperti maja tulemüüri, kust wesi Allaperti maja keldrisse tungiwat.

Peksmine Weskimäel. Saani tän. nr. 6 elutsew X. kaebas politseile, et tehes pühapäewal jalutuskäigu Weskimäele, saanud ta seal peksa. Ka löödud ta jalgratas puruks.

Kallaletungijateks olid Lillekülas elutsew Morelli ja selle kaaslane, woorimehesulane, kelle nime L. ei tea.

Kellelt warastati.

Pikkade näppude kahe päewa „töö".

Peeter Kirschi Erika tänawal aiast suwewilja 100 krooni wäärtuses.

Ernst Kliki W. Ameerika tän. nr. 17 majas korterist püksid 12 krooni wäärtuses.

Eduard Hansumil Gonsiori tän. nr. 27 maja eest tänawalt auto 950 krooni wäärtuses.

Johannes Hannesel Alberti tän. nr. 29 majas korterist raha ja uur. Kahju 35 kr. Johannes Lindemannil Jakobsoni tän. nr. 24 majas koridorist woolik 63 krooni wäärtuses.

Alide Lillesternil W. Kalamaja nr. 20 maja õuelt nöörilt pesu 8 krooni eest.

Oskar Kõrwel Jaani tänawa juures pingilistumisel pakk riietega. Kahju 30 krooni. Julie Wallmannil Prii tän. 18 lukustatud korterist hõbeasju 128 krooni 50 sendi wäärtuses. Friedrich Johnil Nõmmel, Kase tänawal nr. 49 lukustatud korterist aknaruttawi lahtilegomise teel raha, riideid ja muid asju, kokku 618 krooni wäärtuses. Marie Smelbachil wanakraami turul laualt palit 25 krooni wäärtuses. Johannes Perelmannil Niguliste tän. nr. 13 maja pööningult pesu 70 krooni wäärtuses.

Oskar Johansonil Kauba tän. nr. 15 kauplusest 23 krooni raha.

Jüri Kreekmannil Kopli tänawas taskust rahamapp 10 krooni wäärtuses. Johannes Mardil riisuti Uuel turul palit 60 krooni wäärtuses.

Alfred Fischneril warastati Weizenbergi tän. nr. 33 kuurist mitmesuguseid asju, kokku 57 krooni wäärtuses.

Friedrich Mäkil Nõmmel, Mustamäe tän. nr. 19 majas käeuur 7 krooni wäärtuses.

Wargad pudukaupluses ja korteris. Öösel wastu esmaspäewa murdsid wargad Tallinnas, S. Pärnu maanteel nr. 30 pudukauplusesse ja wiisid kaasa kokku umbes 1000 krooni wäärtuses mitmesugust pudukaupa. Wargus tuli awalikuks hommikul hilja, kui äri awati. Kauplusesse tungisid wargad tagaukse kaudu, mis kauplust õuega ühendas. Ukse awasid wargad urgitsedes uksehaagi ja luku lahti.

Friedrich Johnil warastati Nõmmel, Kase tänawal nr. 49 majas läbi akna korterist riideid, raha ja mitmesuguseid muid asju, kokku üle kuuesaja krooni wäärtuses.

Kelle jalgratas see on? Esmaspäewa hommikul leidsid paar poisikest, kes metsa seenele läksid, Nõmmel, Kase tänawa lähedal metsast jalgratta. See kandis Nõmme linnawalitsusest wäljaantud numbrit 394. Poisikesed wiisid ratta politsei kätte. Arwatakse, et ratas oli waraste poolt metsa wiidud. Ratta omanik esialgu teadmata.

Meie inimeste trumpäss.

Kui kutsutakse korrnikuisand. Härra ees ja härra taga.

Mees mundris. Aeglaste sammudega mööbab ta tänawat. Ta pilk näib olewat jäine, ametlik, et kohe tungib külmus südamesse. Waewalt tuleb teda nähes aga kellelgi mõttesse, et tema on sagedasti korraliku perekonnaelu üheks nurgakiwiks.

Waikseteel õhtutel, kui grammofonihelid ei taha lõppeda, kuuled korraga hüüdu: „Koordnik! Poolitsei! appi!" Ja juba pea wäljub sassis peaga naisterahwas ja jookseb nii kui jalad wähe annawad kas jaoskonna wõi lähema politseiposti poole. Ilmub weel ainult aknale mehe punane nägu, kõigutab rusikat ja hüüab järele: „Eks sa kurat too, siis saad weel uue ja parema mantli!"

Asi iseenesest wäga lihtne: mees oli oma naisukesega hakanud weidi õrnusi awaldama. Millega siis ikka aega surnuks lüüa! Ja lõpuks arwas naine, et peaks ka korrnikuisanda kohale kutsuma, et ka tema waataks asjatundliku pilguga, kui hästi ta oma wanamehega lüüa mõistab. Läheb hästi, saab tagatipuks muidugi kiituskirja protokolli kujul. Ja siis wõib uhkustada: „Näed said!"

On korrnikuisand kohal, siis on kõik tema wastu wiisakad, nagu oleks tegemist mõne printsiga. Muidu harilikus elus on ta ainult wõmm, keda tahetakse meeleldi narrida ja kellele saadetakse tihti waenulikke pilke. Aga nüüd sulawad kõik. Ei ole muud kuulda, kui ainult härra korrnik ja härra-härra korrnik. Ühesõnaga on korrnikul nüüd härra ees ja härra taga. Igaüks püüab nüüd nii mesimagusalt kõnelda kui wähegi wõib, ennast nii heana, õilsana näidata, et korrniku karm süda pehmuks. Aga mis saab temagi alati teha. Naine on walanud mehe supiga üle, mees katsunud rusikate tugewust. Endal wõib olla ka naine kodus, kellega mõnigi kord kana katkutud. Waara, kuula ja kehita ainult õlgu: perekonna rahwa omawaheline asi, sest ega inimesed inglid pole, et wõiwad aastaid wäikeste jõuproowideta elada. Ütle ainult paar head sõna salwiks mõlemi poole walutawale, haawatud südamele ja lahku. Sihistatakse küll järele: „Sa kurradi wõmm, selleks saad sa palka ja sööd riigi raha. Aga midagi ei kuule, ei näe. Lased inimese surnuks peksta!"

„P—o—o—o—lit—sei! K—o—o—r—d—nik!" kõlab juba tänawa nurgalt. Topkasõbrad omawahel tülli läinud. Klapiti raha, joodi selsiis „Et aga nüüd kõik otsas, siis enam ei klapita kokku. Üks ütles paar tugewamat sõna ja nüüd wõetud appi juba käed. Meestel tundub, ei kätest siiski wähe. Korrnik peaks ikka kohal olema, siis kohe nagu ametlik poksiwõistlus. Aga harilikult enne kui korrnik kohale jõuab, on pealetungija wõi tugewam jalga lasknud. On riskant oodata, sest kergesti wõib muidu soolaputka tee ees seista. Awaliku rahu rikkumine ja ega wiinalõhnast ka puudu pole. Naljaasi see pole.

Korrnikuta ei saa elada ka tööandja. Tal juhtub ikka wahel wäänkaelu töömehi. Üks uhke sellele, et tema rikas tööandja, teine jälle, et tema parem tööline — ja mis see peremehe molkus tuleb wahele jukerdama, kui isegi midagi ei tea! Ükskord wõtab see parem tööline julgust, et tõtt peremehele näkku öelda ja läheblli ragin lahti. Jälle korrnik! Wõitjaks jääb sarnastel juhustel ikka peremees, sest tema pole teinud julgustuse wõtmisega ettewalmistust. Ja tööline wiiakse kui joobnu töökojast wälja.

Aga seal on juba ühel koridoril põrgu lahti. Põrandaharja warred nagisewad wastastikku nagu rapiirid. Mürtsuwad solgiwee ämbrid. Kähistamine, poolikud lauseid, sõnad. Ameerikalik tempo! „P—o—o—litsei!" Peagi on mundrimees kohal. Naised õiendasid ainult omawahel, kes kummagi mehega serwa teinud. Waene korrnik peab nüüd waikselt kuulama pealt meeste ja naiste pikantseid armuseiklusi ning olema tunnistajaks romaani kulminatsioonpunktil.

Korrnikuta ei saa meie inimesed elada. See on nagu miski majasõber, kellele peab riigikassa ainult palka maksma. Iga wäiksegi arusaamatuse puhul joostakse talle järele, nagu oleks korrnik mõni Salomon, kel kõik tarkused käes. Oma nõu ei aita, peab tulema korrnik nõiawitsaga. Rops — ja selge!

Lihtinimestest ei maksa rääkidagi, neile on korrnik paremaks käeks. Kuid isegi teised! Nii peab üks meie tuntud tegelane tarwitama sagedasti korrniku abi. Kohe teine asi, kui Mari kodus!

Ainuke halb asi äärelinnas, et korrnikku on raske kätte saada. Jaoskonnad kui ka postid on kaugel. Igakord pole sealt saada. Nii jooksis hiljuti keegi proua, kui ta oli mehega tülli läinud, pooltteist kilomeetrit poolalasti maha. Ja häda — jaoskonnas oli ainult korrapidaja! Teised kõik olid kutsutud juba perekonnaasju klaarima.

Korrnik, see on meie inimeste trumpäss. Löö ainult õigel momendil wälja: „Toon korrniku!" ja siis oled sa wõitumees. Temata jääks wist küll kogu eluratas seisma.

Barbar.

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk. Wastutaw toimetaja T. Tomp.

Tallinna Linna Naiskutsekooli
Tul tänav 12
võetakse vastu uusi õpilasi 25., 26. ja 27. augustil, nii alg- kui ka keskkooli eelharidusega:

1) majapidamise osakonda,
a) õppeaeg kaks aastat ja üks suvi,
b) õppeaeg üks aasta;
2) rüdeõmblemise osakonda,
õppeaeg kolm aastat;
3) pesuõmblemise (ühes tikandusega) osakonda,
õppeaeg kolm aastat;
4) kangakudumise osakonda,
õppeaeg kolm aastat:

Õppetöö algus 28. augustil kell 9 hommikul.

Koolijuhataja.

R. Reile õigustega eranaiskutsekooli
Narva mnt. 63, telef. 304-10
uute õpilaste vastuvõtmine
alg- ja keskkooli eelharidusega on igapäev kella 10—11.
Kool töötab kolmeaastase ühendatud osakonnaga, eriainetena: pesu- ja riieteõmblemine ühes käsitööga, tikandusega ja majapidamisega köögipraktikas. Õppetöö algus 28. augustil kell 8 hommikul. Õppemaks endine.
Koolijuhataja.

Wigala põllutöökooli
võetakse vastu õpilasi
mõlemast soost, kes algkooli lõpetanud. Sooviavaldused saata kooli juhatajale, kes ka lähemat seletust annab. Aadr.: Vana-Vigala p. ag.
Kooli juhataja.

Universaal-lakkvärv
Grafolin-Emaille
ulualuste tööde jaoks on eriti soovitav **suure katmisvõime** ja kõrge läike tõttu.
Vedeldamiseks tarvitage ainult GRAFOLIN-EMAILLE vedeldajat.

H. Graf & E. Jürgens O-ü.
Tallinn, Soo tän. 22. Telef. (2)20-33.

VEETEEDE VALITSUS
annab välja kinnisel vähempakkumisel 29. augustil s. a. kell 10, **Veeteede Valitsuse** ruumes, Tallinnas, V. Sadama tän. 21,

Rannu jõesuu lõuna
kaitsemuuli ehitustööd.

Kirjalikud 50-sendilise tempelmargiga varustatud pakkumised, kinnistes ümbrikkudes ühes kviitungiga pakkumise kindlustuseks Eesti Panga depositarvele makstud kautsjoni kohta, 10% suuruses pakutavast hinnast või soliid panga garantii samale summale, ära anda Veeteede Valitsuse kantseleisse hiljemalt 29. aug. s. a.

Lähemaid teateid pakkumiste tingimuste kohta saab igal tööpäeval Veeteede Valitsuse ehitusametist tuba nr. 36.

Kohtukutse.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond kutsub sellega tsiw. kpd. sead. §§ 293 ja 309¹ põhjal Anna Dorbek'i, sünd. Eller'i, kelle elukoht teadmata, nelja kuu jooksul, arwates kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas“, kui kostjat wastust andma Peeter Dorbek'i nõudmise asjas Anna Dorbek'i sünd. Elleri wastu abielulahutuse pärast hoiatusega, et mitteilmumise korral kutse kostjale kätteantuks loetakse ja asi arutusele tuleb.

Mitteilmumise tagajärjed on tsiw. kpd. sead. §§ 718 ja 719 ära tähendatud.

Nõudepalwele, mis rahukogus saabud 11. juulil 1930. a. oli juure lisatud nõudepalwele ärakiri wastaspoolele.

Tallinnas, 28. juulil 1930. a. nr. 544—30. a.

Rahukogu abiesimees: (allkiri). Sekretäri eest: (allkiri).

Kohtukutse.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond kutsub sellega tsiw. kpd. sead. §§ 293 ja 309¹ põhjal Bertha Willemi tr. Eslon'i, kelle elukoht teadmata, nelja kuu jooksul, arwates kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas“, kui kostjat wastust andma Oswald Gustawi p. Eslon'i nõudmises Bertha Willemi tr. Esloni wastu abielulahutuse pärast, hoiatusega, et mitteilmumisel korral kutse kostjale kätteantuks loetakse ja asi arutusele tuleb.

Mitteilmumise tagajärjed on tsiw. kpd. sead. §§ 718 ja 719 ära tähendatud.

Nõudepalwele, mis rahukogus saabud 14. juulil 1930. a., oli juure lisatud nõudepalwe ärakiri wastaspoolele.

Tallinnas, 28. juulil 1930. a. nr. 545—30. a.

Rahukogu abiesimees: (allkiri). Sekretäri eest: (allkiri).

Kuulutus.

Wiljandi-Pärnu rahukogu tsiwiilosakond kuulutab oma määruse põhjal 17. juunist 1930. a. Oswald Jaani p. Jõgewa ja Helene Johani tr. Jõgewa, sünd. Jõgewist, waiwel, et nende wahel on 20. mail 1930 a. abieluwaranduse lahutuse leping sõlmitud, mis on kinnitamiseks awaldatud Pärnu notarile A. Nõmm'ele tema kontoris Pärnu linnas 20. mail 1930. a. not. reg. nr. 133 all ja mille järele eelnimetatud abielupaar Oswald ja Helene Jõgewa'd on awalikult ära muutnud B. E. S. ettenähtud ühise waranduse ja sellepärast on neil õigus üksikult oma waranduse üle korraldusi teha ja kõik oma warandust oma heaksarwamise järele pruukida ja walitseda, kusjuures Oswald Jõgewa enese on lahti öelnud oma abikaasa waranduse walitsemise, korraldamise ja juhtimise õigusest. See leping on maksew praeguse kui ka tulewikus muretsetawa waranduse kohta. Lepinguosalised wastamisi üksteise wõlgade eest ei wastuta. Helene Jõgewa erawarandus on praegusel ajal nende elukohas Pärnus, Wahtra tän. nr. 2 leiduw kogu toa ja köögi kraam, pesu, riided ja kõik muu majapidamise ja tarbeasjad. Oswald Jõgewal peale tema isikliste riiete muud nimetamiswäärilist warandust nende praeguses elukohas ei ole. Kogu lahutatawa waranduse wäärtust hindawad lepingu osalised 500 krooni peale.

Wiljandis, 20. juulil 1930 a. nr. 360. Era-akt nr. 360—30 a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

Tähelepanemiseks kõigile!
Vastu tulles lugupeetud töötarvitajatele teatan, et olen oma **Invaliidi t. 3** asuva
keemilise riietepuhastuse tööstuse osakonna
avanud südalinnas **Lühikejalg 3,**
ühes spetsiaal **rätsepatöökojaga,** kus võtan vastu peale uute tellimiste ka parandustöid. Austusega end. Peterburi Danzigeri vabr. eriteadlane
Tallinn, Lühikejalg nr. 3, kõnetr. 426-79. **A. Kink.**

Värske saadetis
pergamiini ja pergamenti
rullides ja poognates.
K-ü. „Rahvaülikooli“
kauplused Tallinnas
Harju tän. 48, omas majas, tel. 24-49;
Jaani tn. 6, pangamajas, tel, 6-66 ja 30-67.

Dr. med.
W. Lindeberg
elab nüüd
Toompuiestee 3, k. 1, tel. 11-00
Vastuv. kella 9—10 ja 4—6.

Dr. med. Wilms
Naha-, põie- ja suguhaigused. Vastuv. laupäeval ja esmasp. 9—12 ja 5—7, teisip., keskn., neljapäeval ja reedel 9—½11 ja 6—7.
Tel. 305-82.
Narva mnt. nr. 11.

Dr. E. Kaplan
Naha- ja suguhaigused.
Vastuv. kl. 10—1 ja 5—8;
pühap. 12—1. Viru t. 16—2.
Telef. (2)24-34

Tagasi jõudnud
Dr. E. Wulff

Tagasi jõudnud
H. ja L. Stern
Hambaarstid
Vastuvõtt 10—12 ja 4—6.
Kentmanni 7. Telef. 15-29.

Kuulsam hiromant
Arro Ramses
Uus Sadama t. 10—10
(2 korral, eesuks).
Võtan vastu p. l. kl. 1 kuni õht. kl. 7.

Pruugitud
kooliraamatuid
ja muid väärtuslikke raamatuid **ostab ja müüb**
„Piramiid“
Voorimehe t. 1, mõni samm Raekoja platsilt, sissekäik läbi koridori.

Kviitungid
Arveplangid
Saatelehed
Äriümbrikud
trükitakse meie juures.
OÜ Waba Maa trükikoda
Pikk tän. 54/58, Tallinn.

J. POSTI,
esimese klassi rätsep, Kuniga tän. nr. 2—3, kõnetr. 22-80,
tagasi tulnud. Võtab tellimisi vastu naisterahva ja meesterahva riiete peale, oma ja tellija riidest, on saadaval igasugu riideid, siidi ja voodreid, nahku suures valikus. Viimased hooaja uudised odav. hinnaga
Austusega **J. Posti.**

Karksi-Nuias
turu ääres on kiires korras äriruumidega suurem
maja müüa
ühes kõrvaliste hoonetega ja suurema viljapuuaia ja aiamaaga. Teateid saab Karksi Ühispangast, aadr. Nuia.

Alatskivi
Tarvitajate Ühingu kaupluses on müügil
„VABA MAA“,
„RAHVALEHE“ ja
„ESMASPÄEVA“
üksiknumbreid ja võetakse nimetatud ajalehtede **tellimisi** vastu.

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36. märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Jakob Kustawi p. Nukka ja Aliede Jaani tr. Nukka, kes elawad Tartumaal Pala wallas, Haawakiwi talus, on Tartu notari Hugo Wihalemi juures 9. mail 1930 a. reg. nr. 1655 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 13. augustil 1930 a. nr. 715—3. 1930 a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti eraseaduse § 36 märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud, abikaasad Eduard Aleksandri p. Kubbo ja Linda Johani tr. Kubbo, sünd. Nalja, kes elawad Tartus, Tähtwere tän. nr. 11, on Tartu notari Hugo Wihalemi juures 31. mail 1930 a. reg. nr. 2009 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 23. juulil 1930 a. nr. 723—3. 1930 a.

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36. märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud August Jakobi pg. Jalas ja Juuli Johani tr. Hommik, kelle mõlemi elukoht Tartumaal, Rannu wallas, on Elwa notari Martin Kiwimaa juures 25. weebruaril 1930 a. reg. nr. 141 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus 13. augustil 1930 a. nr. 516—3. 1930 a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36. märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Johan Jaani pg. Kask, kes elab Walgamaal, Jõgeweste wallas, Silla asunduses, ja Helene Märdi tr. Tikan, kes elab Tõrwas, Kalda tän. nr. 13, on Tõrwa notari Richard Mõlderi juures 1. aprillil 1930 a. reg. nr. 340 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 13. augustil 1930 a. nr. 617—3. 1930. a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36. märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud Paul Sahkeri poeg Kants ja tema naine Liine Jaani tr. Kants, kes elawad Walgamaal, Kuigatsi wallas, Linnamäe talus, on Otepää notari Karl Wadsoni juures 28. aprillil 1930. a. reg. nr. 520 all sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 13. augustil 1930. a. nr. 634—3. 1930 a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

Kuulutus.

Tartu-Wõru rahukogu tsiwiilosakond kuulutab Balti Eraseaduse § 36. märkuse põhjal, et Eesti wabariigi kodanikud August Jaani p. Rätsepp ja Marie Andri tr. Rätsepp, kes elawad Wõrumaal, Rogosi wallas, on Wõru notari August Sermati juures 6. detsembril 1929 a. reg. nr. 7359 all, sõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu suhtes ära muudawad Balti Eraseaduses ettenähtud abikaasade waranduse ühisuse.

Tartus, 13. augustil 1930 a. nr. 636—3. 1930 a.

Rahukogu esimehe as.: (allkiri). Abisekretär: (allkiri).

TEADAANNE.

Nõmme linnavalitsus käesolevaga teatab, et sooviavaldused

alkoholiliste jookide müügiloa saamiseks,

Nõmmel järgmise 3 a. (1931-1933) peale restoraanides ja einelaudades, mille avamiseks omavalitsuse nõusolek tarvilik, tulevad anda linnavalitsusele hiljemalt 15. sept. 1930 a. ühes lisadega, mis ette nähtud „Riigi Teatajas“ nr. 50-1927 a. avaldatud piirituse ja alkoholiliste jookide müügisead. §§ 5, 9, 10, 11, 15 ja 34.

Sooviavaldusi tuleb anda neil isikutel ja asutustel, kellel praegu alkoholiliste jookide müügiluba on ja seda luba uuendada soovivad, samuti ka neil, kes 1931 a. jooksul uut trahteriasutust kavatsevad avada.

Nõmmel, 16. augustil 1930 a.

Linnavalitsus.

Tallinna Linnavalitsuse
ehitusosakond
teatab,
et sillutustööde puhul on
S. Rannaväravа puiest.
pooles laiuses suletud ja osakond palub nimetatud puiest. ilma iseäralise tarviduseta **sõiduks mitte tarvitada.**

Roland-Linie A-G., Bremen

Bremeni
laadib siin umbes 26./27. augustil s. a.
aurik „FINK“
Aurik võtab läbiveokaupu kõikidesse maailma sadamatesse ümberlaadimisega Bremenis.
Järgmised juhused iga 10 päeva pärast.
Kaubaülesandeid võtab vastu
BALTI LLOYD
(Curt Schiller).
Tallinn, Pikk t. 67. Tel. 21-63 ja 17-99.

Roland-Linie A-G., Bremen

Antverpeni ja Rotterdami
laadib siin umbes 22./23. augustil s. a.
aurik „Wachtel“
Järgmised juhused umbes iga 14 päeva pärast.
Kaubaülesandeid võtab vastu
BALTI LLOYD
(Curt Schiller).
Tallinn, Pikk t. 67. Tel. 21-63 ja 17-99.

Kohtukutse.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond, tsiw. kp. sead. § 293 põhjal kutsub sellega Aleksander Reinans'i, kelle elukoht teadmata, nelja kuu jooksul kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas“ arwatud, kui kostjat wastust andma Andres (Andrus) Kistback'i nõudmise asjas tema wastu 1050 krooni suuruses summas, hoiatusega, et mitteilmumise korral tähendatud aja jooksul see kutse endise asupaiga järele kätteantuks loetakse ja asi arutusele tuleb.

Mitteilmumise tagajärjed on tsiw. kpd. sead. § 718 ja § 719 ära tähendatud.

Nõudmise palwele on juure lisatud nõudja woliniku wann. adw. abi Woldemar Rosen'i ja wann. adw. abi Arwid Rottbeck'i poolt wolikirja ärakiri, Paslepa w./w. tunnistus ja põllutööministeeriumi asundustalude jsk. waheliri 27. 2. 26. a. nr. 2599²⁵ (4838).

Tallinnas, 28. juulil 1930. a. nr. 1020—30. a.

Kohtukutse.

Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakond, tsiw. kp. sead. § 293 põhjal kutsub sellega Oskar Kaplur'i, kelle elukoht teadmata, nelja kuu jooksul, kuulutuse ilmumise päewast „Riigi Teatajas“ arwatud, kui kostjat wastust andma Metha-Salmanide-Hermine Kutse nõudmise asjas tema ja Henriette Redingi wastu 500 krooni suuruses summas, hoiatusega, et mitteilmumise korral tähendatud aja jooksul see kutse endise asupaiga järele kätteantuks loetakse ja asi arutusele tuleb.

Mitteilmumise tagajärjed on tsiw. kpd. sead. § 718 ja § 719 ära tähendatud.

Nõudmise palwele on juure lisatud nõudja woliniku wann. adw. Rudolf Kuuskmann'i poolt wolikiri, ärakiri testamendist ja lisast sellele, rahukogu otsuse ärakiri 4. weebr. 1922. a., masinainspektori teatis, meetrikatunnistused ning ärakirjad sellest palwest ja lisadest.

Tallinnas, 28. juulil 1930. a. nr. 1021—30. a.

Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12.

Peatoimetaja telefon	nr.	82
Päewauudiste osakond	„	8-09
Kaugekõned	„	1-55
Toimetuse üldine	„	23-75
Trükikoda	„	6-67
Telefonid erakorterites:		
Peatoimetajal	Nõmme nr.	1-26
Toimetuse sekretäril	„	6-64
Päewauudiste osak. juh.	„	13-81
Ärijuhil	„	4-61

Kontor kuulutuste ja tellimiste ärasaand…
Olewiste kirikut). Telefon 3-4…
Ärijuhatus (tel. 3-53) ja arwesosakond
54-56, teisel korral. Ärijuh…
Tellimiste ja lehtede äraskaatmise asjus…

Nr. 193 (3519).

Eesti purjeka „…

Wiiehingeline m…

Helsingi, 19. aug. Eile homm… kupoolel panid Hangö lähedal asu… Tollineeme lootsid merel tähele purj… kat, millel oli hädalipp tõstetud üle… Purjek asus kaunis kaugel merel Ma… gonlandeti ja Stenskäri wahel. Loo… sid teatasid asjast päästejaama juhat… jale, kes päästejaama meeskonna k… relt sai kokku ja päästelaewa saa… wälja. Merel selgus, et purjek … Eesti laew „Kallis.“ Purjed olid tu… lest rebitud ja wiiehingeline meeskon… katsus asjata paati juhtida kalda… Meeskond oli kergelt riietatud. Lain… käisid weel kõrgelt ja kaljase en… päästmisele ei olnud mõeldagi. Katsu… ainult mehi päästepaati tuua, kuid …

Mees naise r…

Albert Oinatski tahtis …

Tabati krimin…

(Meie kirjasa…

Tartu, 19. augustil. Eile ilm… Tartu kaubapanka keegi naisterahw… hästi ja moodsalt riietatud, ning aw… das soowi saada oma jooksvalt arv… raha kätte, summas 200 krooni. Nai… rahwas nimetas end Anna Saar… Ta esitas kassahoidjale tšeki 200 kr… nile. Kassahoidja leidis, et käekir… tšekil ja pangas leiduwal proowil … hewad lahku, mille tõttu käskis nais… rahwal kodust tuua isikutunnistus … hoiuraamat.

Samaaegselt telefoneeriti pang… Tartu kriminaalpolitseile loost ja pa… ti ühte ametnikku kohale. Kassaamet… kule kurjategijate albumit näida… tundis mees ära rahatahtja mees-n… Albert Oinatski.

Petist otsima minnes, leiti see Ta… majaomanikkude pangas publiku …

Wõidujoo…

Pandimaja ametnik…
lu…

Teisipäewa hommikul ilmus li… pandimajja mitmekordne waras Aug… tin Eggerson ja awaldas soowi pan… arwemasinat, mis osutus waraštat… Kui pandimaja ametnikud teda ki… pidada tahtsid, jooksis Eggerson pa… majast wälja ja põgenes. Algas jal…

Rahvamaja „Grand.Mari…
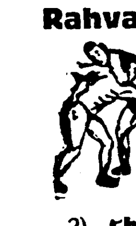
19. augustil. 19. aug…
Maadlevad:
1) **Thomson** — **Schw…**
maailmam. mitmek. …
„must Apollo“ ilm…
2) **Chevalier** — **Erdma…**
maailmam. Pariis. Eesti …
3) **Jirsa** — **Cziruch…**
maailm. kahekordne Euroopa m…
Jaago võitja. Vene.
Otsustav
4) **Marunke** — **Wildma…**
Argentiina meister. Juudi maail…
Näitelinal: hiilgav kaksikeeskava…
Algus kell 8. **Maadlus k. 10 …**

Kinoteater 20. aug. alat…
FORUM
Narva mnt. 13
kõnetr. 304-67
Algus kell 5.
1) **Bebe Da…** ja sportlaste … **Padock** välja…
„Spor…